
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:1

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2016

Antje Jackelén

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Denna skrivelse innehåller kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, kostnadsram 2017, planeringsramar 2018–2019 enligt bestämmelser i kyrkoordningen 51 kap. 4–5 §§ samt kostnadsramar 2017–2021 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och Svenska teologiska institutet i Jerusalem enligt beslut i kyrkomötet 2010.

Huvuddelen av planeringsperiodens budget omsluter löpande åtaganden och verksamhetskostnader som svårligen kan prioriteras bort. Antingen är ansvaret reglerat i kyrkoordningen eller så är arbetet av stor betydelse för Svenska kyrkans verksamhet. Enbart en mindre del utgör utrymme för särskilda prioriteringar.

Mot bakgrund av genomförd omvärldsanalys prioriterar kyrkostyrelsen under perioden *stöd till utsatta människor i världen, arbete med asylsökande och flyktingar i Sverige, undervisning och lärande samt ytterligare förstärkning av den administrativa samverkan i Svenska kyrkan*. Dessutom kommer perioden präglas av *reforurationsjubileet och en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan*.

Enligt kyrkoordningen 12 kap. 3 § ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut, vilket kyrkostyrelsen har genomfört under beredningsarbetet.

Kyrkostyrelsens förslag om målnivån för den nationella nivåns egna kapital redovisas i en separat skrivelse KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapital situation*.

Den här skrivelsen är indelad i tre delar och har en bilaga. I *Uppdrag och utmaningar* beskrivs Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag och de utmaningar kyrkostyrelsen ser utifrån genomförd omvärldsanalys. I *Verksamhetens inriktning* redovisas kyrkostyrelsens prioriteringar och förslag till inriktning av verksamheten. I *Ekonomi* redovisas och kommenteras ekonomin i sin helhet och förslagen till kostnadsram 2017, planeringsramar 2018–2019, kostnadsramar 2017–2021 för lokalförsörjning samt den preliminära fördelningen av återstående medel 2016–2018 för *Dela tro – dela liv*.

Bilagan innehåller den omvärldsanalys som legat till grund för kyrkostyrelsens prioriteringar och förslag till verksamhetens inriktning.

Läsanvisning till tabeller: Samtliga belopp i skrivelsen anges i miljoner kronor, där inte annat anges. Jämförelsekolumner i de tabeller som följer relaterar till Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2016–2018 (beslutad av kyrkomötet 2015). Belopp i jämförelsekolumner med positivt tecken innebär att kostnaderna är lägre eller intäkterna högre i föreslagen ram jämfört med tidigare beslutad planeringsram. På motsvarande sätt innebär negativt tecken att kostnaderna är högre eller intäkterna lägre i föreslagen ram jämfört med tidigare beslutad planeringsram.

Avrundningsdifferenser kan förekomma i tabellerna.

Innehåll

KsSkr 2016:1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	4
Uppdrag och utmaningar	5
Verksamhetens inriktning.....	7
Ekonomi	35
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	40
Bilaga 1. Omvärldsanalys.....	41

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2017 till 2 962 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2018 till 3 224 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2019 till 3 189 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 71 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 7 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Uppdrag och utmaningar

Uppdrag

Församlingen är den lokala pastorala nivån inom Svenska kyrkan med grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiften som är den regionala pastorala nivån främjar och har tillsyn över församlingslivet medan den nationella nivån utövar sitt stöd till församlingslivets utveckling via stiftet, vilket tar sig olika uttryck genom stiftens skiftande behov.

Den nationella nivåns uppgift är att vara en sammanhållande kraft för Svenska kyrkan och bidra till att uppdraget fullgörs rikstäckande. Detta sker genom ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter bland annat i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, ekumeniska relationer samt internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara Svenska kyrkans röst såväl i det svenska samhället som internationellt och bidra till att Svenska kyrkan som helhet är en positiv kraft för att samhället ska hålla ihop och inte dra isär.

Kyrkostyrelsen styr och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter och företräder Svenska kyrkan. För vissa uppgifter finns råd under kyrkostyrelsen som på delegation fullgör vissa uppdrag.

Utmaningar

Den i skrivelsen bifogade omvärldsanalysen innehåller ett urval faktorer av särskild relevans för Svenska kyrkan. Sammantaget ger de en bild av den mångdimensionella verklighet som vi har att förhålla oss till när prioriteringar och verksamhetsinriktning ska konkretiseras.

Utmaningarna som presenteras i omvärldsanalysen är ekonomiska, organisatoriska och teologiska. Organisationen ska tjäna kyrkan och därför har alla delar av Svenska kyrkan att agera ansvarsfullt inför de utmaningar som finns vad gäller till exempel personal, användning av kyrkobyggnader och idealitet.

Kyrkostyrelsen betonar att förändringar i omvärlden och förändringar av hur den kristna tron uttrycks och den teologiska grunden för detta bearbetas står i ett ömsesidigt förhållande. Den teologiska reflektionen och dess olika konkreta uttryck påverkar omvärlden, liksom omvärlden påverkar teologin. De ekonomiska prioriteringarna behöver dels ta hänsyn till den teologiska utvecklingen – som syftar till att bevara traditionen genom att kontinuerligt bearbeta den, i skärningspunkten mellan sekularisering och religionens nya synlighet – dels frigöra resurser så att detta arbete blir möjligt att göra i stiftet och församlingarna. Det är en särskild utmaning för Svenska kyrkan att bearbeta den centrala frågan om undervisning och lärande så att människor lär känna kristen tro och livshållning eller stärks i sin kristna tro och identitet.

Kyrkan finns i världen för livets skull. Vår konkreta diakonala verksamhet i Sverige och världen är en del av trons liv och den gör inte någon åtskillnad utan handlar om alla människor. Vårt budskap om alla människors lika värde behöver lyftas där människor kränks och där politiska system bygger på föreställningar om den starkes rätt och ett förakt för svaghet. Kyrkan behövs som en positiv kraft i samhället, nationellt och globalt.

Inte sällan likställs religion med fundamentalism och det händer att kyrkan framställs som en reaktionär kraft i media. Det är en utmaning för Svenska kyrkan att bidra till minskad polarisering och fortsätta att ge en nyanserad bild. De senaste

åren har Svenska kyrkan etablerat en ny plats i flera offentliga sammanhang, som till exempel i dagens flyktingsituation, där kyrkans profetiska röst och diakonala insatser efterfrågas. Det är en utmaning att stärka det goda respektfulla samtalet och bidra till existentiell och teologisk reflektion samt att samverka med andra idéburna rörelser.

Svenska kyrkan behöver stärka sin förmåga att visa vad kristen tro innebär och berätta om vad Svenska kyrkan är. Kyrkans roll i vår samtid är viktig och därför ska samtal om kyrkans identitet och evangeliets innebörd uppmuntras.

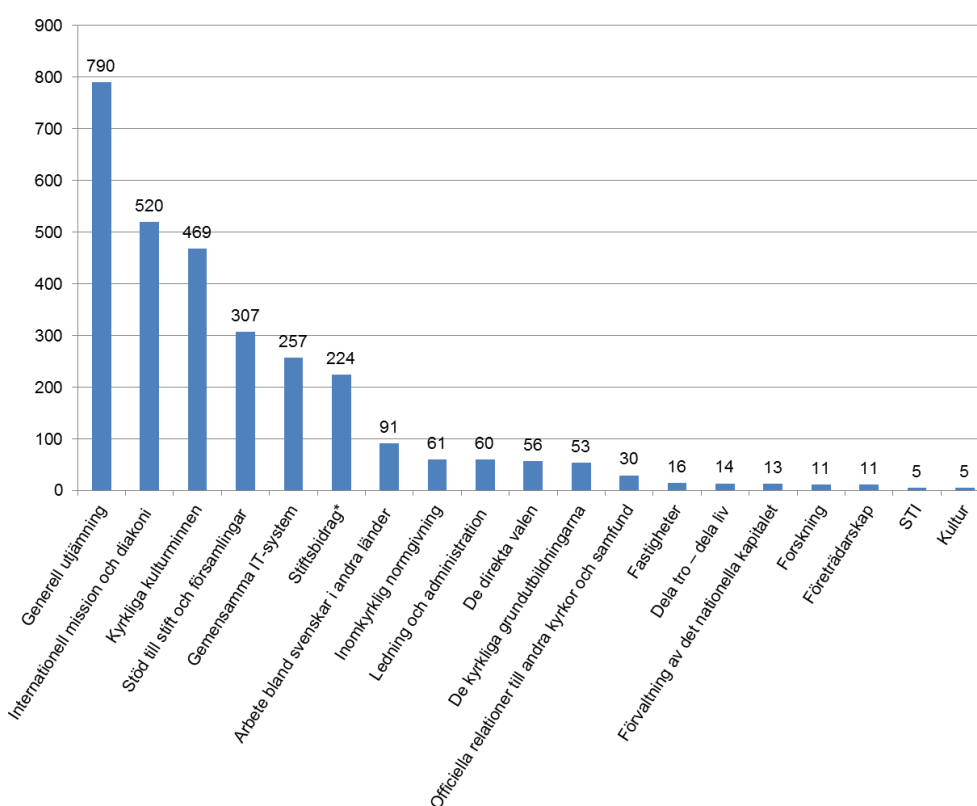
Vid och inför utfasning av stora satsningar, som exempelvis riktat församlingsbidrag och *Dela tro – dela liv*, behöver arbetet med utvärdering och kontinuerligt lärande utvecklas. Detta kommer därför att prägla kyrkostyrelsens arbetssätt och arbetsformer. Kyrkostyrelsens ambition är att lärandet från större nationella satsningar ska kunna utmynna i förändring och förnyelse på samtliga nivåer.

Verksamhetens inriktning

I detta avsnitt redovisas kyrkostyrelsens prioriteringar och förslag till verksamhetens inriktning. Verksamhetens inriktning redovisas med utgångspunkt i kyrkoordningens bestämmelser om den nationella nivåns uppgifter.

Huvuddelen av planeringsperiodens budget omsluter löpande åtaganden och verksamhetskostnader som svårigen kan prioriteras bort. Antingen är ansvaret reglerat i kyrkoordningen eller så är arbetet av stor betydelse för Svenska kyrkans verksamhet. Enbart en mindre del av planeringsperiodens budget ger utrymme för särskilda prioriteringar. Utrymmet för särskilda prioriteringar påverkas också av i vilken omfattning kyrkostyrelsen får årliga uppdrag från kyrkomötet. I diagrammet nedan visas de totala kostnaderna fördelade på olika verksamheter. De totala kostnaderna för 2017 beräknas uppgå till 2 992 miljoner kronor.

Diagram 1. Totala kostnader 2017 fördelade per verksamhetsområde

Kyrkostyrelsens prioriteringar

Kyrkostyrelsen prioriterar under perioden stöd till utsatta människor i världen, arbete med asylsökande och flyktingar i Sverige, Svenska kyrkans undervisning och lärande samt administrativ samverkan i Svenska kyrkan.

Stöd till utsatta människor i världen

Bristen på respekt för mänskliga rättigheter är påtaglig i många regioner och antalet flyktingar i världen är det högsta sedan andra världskriget. Människor flyr med anledning av terror, förföljelse, krig, svält och naturkatastrofer. Antalet flyktingar i världen överskrider 60 miljoner och av dessa är cirka två tredjedelar så kallade internflyktingar som befinner sig på flykt i sitt eget land. De flesta flyktingar som

lämnar sitt land flyr till grannländerna. De största grupperna av flyktingar kommer från Mellanöstern.

Kyrkostyrelsen planerar, med anledning av den ökade förföljelsen som drabbar religiösa minoriteter, att öka omfattningen av arbetet för utsatta kristna och andra religiösa och etniska minoriteter i Mellanösternregionen. Detta kommer att ske genom utökade humanitära insatser och stöd av psykosocial expertis och personal. Likaså genom stöd till en mer långsiktig verksamhet för fredlig samexistens och religionsdialog.

Arbete med asylsökande och flyktingar i Sverige

Det stora antalet asylsökande i Sverige, med en dramatisk ökning under hösten 2015, innebär att migrations-, flykting- och integrationsfrågor utvecklats till centrala områden i en strävan efter ett hållbart samhälle. Den nationella stödfunktionen *Support migration* etablerades i början av 2016 efter samråd med stiftet. Den ska bistå stift och församlingar med kunskap, aktuell information och erfarenhetsutbyte för deras arbete med asylsökande och flyktingar. Det finns olika behov av verksamhet för de som redan finns i landet och de som kommer de närmaste åren. Inte minst mötet med människor som fått avslag på sina asylansökningar är en utmaning för Svenska kyrkans församlingar. De ideella medarbetarna i arbetet med asylsökande och flyktingar utgör en omistlig kraft och behöver stöd samt ledning och samordning.

För fortsatt stöd i arbetet med asylsökande och flyktingar har kyrkostyrelsen för perioden avsatt 60 miljoner kronor årligen. Medlen kommer att fördelas av kyrkostyrelsen.

Svenska kyrkans undervisning och lärande

Människor har behov av livsmod och längtan efter mening och sammanhang och det är av avgörande betydelse för vårt välbefinnande att uppleva tillvaron som begriplig, hanterbar och meningsfull.

I en tid av sökande efter mening och sammanhang och när det är länge sedan den kristna socialiseringen skedde i hemmen eller i skolan har kyrkan ett ansvar att förmedla det kulturarv och den rikedom av berättelser som den förvaltar. Vi behöver aktivt dela med oss av vår tradition så att nutidens människor kan relatera till den och finna fördjupat livsmod, hopp och gemenskap i våra församlingar.

För att stärka församlingarnas arbete att bedriva undervisning och mission fortsätter stödet till den särskilda satsningen *Dela tro – dela liv* under planeringsperiodens början. Satsningen kommer att tas tillvara och få en fortsättning. Under perioden kommer det att inledas ett systematiskt och sammanhållet arbete för att ta fram ett program för lärande och undervisning i Svenska kyrkan.

På Svenska kyrkans utbildningsinstitut utbildas diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster till att ansvara för att miljöer utvecklas där lärande och mission sker.

Administrativ samverkan i Svenska kyrkan

Medlemsutvecklingen i kombination med makroekonomiska faktorer samt den samhällsekonomiska utvecklingen med privatekonomiska konsekvenser som följd påverkar avgiftsunderlagets storlek. Av allt att döma kommer intäkten från kyrkoavgiften på ett stadigvarande sätt att minska. Kyrkostyrelsen menar att det är en utmaning att på samtliga nivåer i Svenska kyrkan bidra och påverka utvecklingen genom att visa på det goda arbete som Svenska kyrkan gör och verka för att antalet

inträden i Svenska kyrkan ökar, men också att med intensitet förbereda för att Svenska kyrkan kommer att ha betydligt minskade ekonomiska resurser till sitt förfogande i framtiden.

Kyrkostyrelsens strävan är att det ska finnas en likvärdig kvalitet i hela Svenska kyrkan trots att förutsättningarna är olika. För att möta de effektiviseringsbehov som finns för organisationen som helhet planerar kyrkostyrelsen att arbeta vidare med att utveckla en gemensam administrativ samverkan. Arbetet ska bidra till en hållbar utveckling, genom nya arbetssätt som säkerställer kvalitativa stödfunktioner med stabilitet över tid så att församlingarna även i framtiden ska kunna lägga sina resurser i första hand på den grundläggande uppgiften.

Företräderskap

Uppdraget är att företräda Svenska kyrkan genom att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare och myndigheter, lämna remissyttranden samt genom talespersoner i media och på andra sätt. Detta ska förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Företräderskapet omfattar också de ärenden där Svenska kyrkan har en direkt relation till staten till exempel i begravningsfrågor och frågor gällande den kyrkoantikvariska ersättningen.

För att Svenska kyrkans företräderskap ska utövas väl behöver kontakten med samhällets övriga företrädare utvecklas. Verksamheten inriktas på att stärka och utveckla det strategiska arbetet genom systematisering, samordning och effektivisering. På sikt ska detta underlätta för kyrkans företrädare att föra fram Svenska kyrkans perspektiv, väl sammanvägt mellan kyrkans olika verksamheter och tydligt grundade i beslutade plattformar. Genom att utveckla det strategiska arbetet stärks möjligheterna att påverka samhällsutvecklingen.

Tabell 1. Kostnader och finansiering av företräderskap

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Allmän utjämningsavgift	6	9	11	12	12	2	2
Kostnader	-6	-9	-11	-12	-12	-2	-2
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras bli något högre jämfört med tidigare ram till följd av satsningen på att utveckla det strategiska arbetet och ökade kostnader för säkerhetsrelaterade frågor.

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund samt religionsdialog

Uppdraget är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.

Verksamheten inriktas på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel Lutherska världsförbundet (LVF), eller genom särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilaterala ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelsen, bearbeta teologiska skiljaktigheter och för att lära av varandra. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Ekumeniskt arbete vidgar perspektiven om vad det innebär att vara kyrka och därför är det

värdefullt att söka arbetsformer som ökar engagemanget lokalt i församlingarna för ekumenik och samarbete.

Exempel på insatser är högtidlighållandet av reformationen 500 år under 2017 som genomförs ekumeniskt i samverkan med bland annat LVF, Sveriges kristna råd (SKR) och Romersk-katolska kyrkan i Sverige. Den bejakade gemenskapen med Gammalkatolska kyrkorna av Utrechunionen och Episkopala kyrkan i Amerika konkretiseras under perioden och relationen till Ekumeniakyrkan utvecklas i enlighet med den planerade överenskommelsen. Kontakterna med ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige bedöms få ökad betydelse för Svenska kyrkans engagemang i flyktingsituationen i Sverige, likaså i andra delar av världen, inte minst Mellanöstern. LVF genomför sin generalförsamling i Windhoek i Namibia 2017 och Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) genomförs 2018.

Det finns ett ökat behov av att värna religionsfrihet och mänskliga rättigheter och Svenska kyrkan arbetar både i bilaterala och multilaterala relationer för detta.

Kyrkostyrelsen kommer att fortsätta analysera behoven hos olika grupper i utsatta situationer och stödja samarbetspartner genom de kanaler som finns både inom verksamheten för internationell mission och diakoni och genom andra ekumeniska samarbeten.

Med anledning av det ökade behovet har kyrkostyrelsen intensifierat arbetet för att stärka mänskliga rättigheter och religionsfrihet i Sverige. I interreligiösa frågor fortsätter samarbetet i ekumeniska sammanhang, till exempel genom engagemanget i Sveriges interreligiösa råd. Detta sker också i internationella interreligiösa organ genom konkret dialog och samverkan med företrädare för olika trostraditioner.

För att motverka både antisemitism och islamofobi är det viktigt med öppenhet mot dessa religioner och förtroendefulla kontakter med ledande företrädare både nationellt och lokalt. En kartläggning av det interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns slutförs under 2017 och kommer att utgöra en väsentlig grund för detta arbete. Under perioden ska strategiska överväganden göras för att prioritera i vilka globala interreligiösa sammanhang Svenska kyrkans engagemang kan bidra till interreligiöst samförstånd som främjar religionernas fredsskapande och samhällsutvecklande potential, och motverkar dessas missbruk för extremismens ändamål.

Under perioden kommer kyrkomötesuppdragen KmSkr 2014:3 *Om Guds vägar och Kairosdokumentet*, KmSkr 2014:4 *Religionsdialog* samt KmSkr 2014:6 *Ett fredsupprop* att behandlas.

Tabell 2. Kostnader och finansiering av officiella relationer till andra kyrkor och samfund

	Utfall 2015	Detalj-budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm-förelse 2017	Jäm-förelse 2018
Extern finansiering	2	2	2	2	2	0	0
Allmän utjämningsavgift	27	31	28	28	28	0	0
Kostnader	-29	-33	-30	-30	-30	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras bli i nivå med tidigare ram.

Uppdraget är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni.

Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med andra kyrkor och internationella organ samt med församlingar i Svenska kyrkan. Verksamheten är inriktad på Tro och Lärande, Genusrättvisa och jämställdhet, Hälsa, Hållbar försörjning samt Fred och försoning.

Utmaningen är att ge stöd till kyrkor, organisationer och institutioner i deras arbete för evangeliet i sina sammanhang och bidra till att människor i utsatta situationer får förbättrade livsmöjligheter. I samverkan med kyrkor och andra religiösa aktörer i Sverige och världen stärks den teologiska reflektionen och det lokala uppdraget att verka för mission och diakoni.

Region- och landprogram

Svenska kyrkan fokuserar på vissa länder i Latinamerika, Karibien, Afrika, Mellanöstern, Nordafrika och Asien. Detta sker i 17 landprogram, ett antal som möjligen kommer att minskas ytterligare under perioden. Målet är att arbeta med grundorsakerna till orättvisor och fattigdom. I landprogrammen sker samarbete med lokala partner och samverkan med olika typer av kyrkor och organisationer i både huvudstäder och på landsbygden.

För att människors rättigheter ska respekteras och uppfyllas arbetar Svenska kyrkan rättighetsbaserat och med global policydialog för att adressera grundorsakerna till utsatthet och fattigdom. För att kyrkor och organisationer ska kunna verka, jobbar Svenska kyrkan aktivt för ett gynnsamt samhällsklimat för civilsamhället och människorättsförsvare. Allt arbete sker i nära samarbete med *Action by Churches Together*, ACT-alliansen, och andra ekumeniska allianser globalt eller i nationella ACT-forum. Detta ska leda till förbättrad samordning, säkrad finansiering och bättre resultat för de människor och organisationer vi samarbetar med.

Planerna för utfasningen av Europaarbetet har påverkats av situationen för EU-migranter och romer och den akuta flyktingsituationen som uppstod under hösten 2015. Ett nära samarbete med Kyrkans nödhjälp i Norge har etablerats vad gäller stöd till romer i Rumänien, och kommer att vidareutvecklas under planeringsperioden.

Utvecklingen av arbetet i Mellanöstern pågår och kommer att fortsätta under perioden. Fokus har tidigare varit framför allt Israel/Palestina och Egypten, men har nu utvidgats österut mot Irak och Libanon. De humanitära insatserna i relation till den svåra situationen i Syrien och i Irak kommer att fortsätta och utvecklas tillsammans med ACT-partner. I både landprogram och det humanitära programmet är utsända en viktig del av det ömsesidiga lärandet samt kapacitetsstärkande av partner. Under perioden kommer 25-30 medarbetare att sändas ut på längre tid.

Global policydialog

I samverkan med regionala och globala nätverk och ekumeniska organisationer bedrivs påverkansarbete i globala frågor som på sikt är helt avgörande för effektiv fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Kombinationen av strategiska samarbeten och allianser å ena sidan och evidensbaserade studier och analyser å den andra, ökar möjligheterna att påverka.

Landprogrammets påverkansarbete kompletteras av arbetet på den globala nivån, på EU-nivå och på Sverigenivå för att påverka policyprocesser och beslutsfattande i viktiga globala utvecklingsfrågor. Viktiga områden under perioden är bland annat

uppföljning och genomförande av FN:s klimatavtal och Agenda 2030, förändrade förutsättningar för bistånd och andra former av utvecklingsfinansiering, ökad uppmärksamhet på religionens roll i freds- och utvecklingsprocesser samt försvar av civilsamhällets utrymme att verka. Den globala policydialogen underbyggs av forskning, andra aktörers erfarenheter och egna analyser.

Humanitära insatser

Svenska kyrkan har ett uppdrag att rädda liv och lindra nöd i akuta situationer. Detta uppdrag utförs genom humanitära insatser som primärt samordnas inom ACT-alliansen, men det utförs även i samarbete med andra partner. Det humanitära arbetet bedrivs utifrån internationella standarder och principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. Svenska kyrkan har beredskap att bistå med insatser i akuta situationer, primärt i Svenska kyrkans landprogramsländer, men även i särskilda fall i länder där Svenska kyrkan inte har ett tidigare samarbete.

Med anledning av den dramatiska flyktingsituationen och att mer än 60 miljoner människor är på flykt i världen krävs ytterligare resurser. Det finns också en efterfrågan på Svenska kyrkans specifika kompetens inom psykosocialt stöd.

Med anledning av de miljontals utsatta människor som lever i Mellanöstern planeras även fortsättningsvis humanitära insatser med särskilt fokus på familjers och barns förhållanden samt på flyktingar från Syrien och Irak.

Samarbete i globala ekumeniska allianser

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och ska vara en aktiv medlem för att stärka ekumeniska globala allianser, verka för tro och tillsammans bidra till att kyrkor blir inkluderande och hållbara. Samarbetet med Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF) utgör en grund för detta. Det gäller inte minst KV:s uppdrag som samlande kraft för medlemskyrkor i teologisk reflektion, stärkande av kvinnors röst och ledarskap samt interreligiös dialog för fred och försoning. Under perioden kommer Svenska kyrkan att övergå till att stödja KV med ett övergripande kärnstöd, som innebär att KV kan prioritera inom vilka områden som Svenska kyrkans medel ska användas. Samtidigt kommer dialogen mellan Svenska kyrkan och KV att inriktas mot strategiska övergripande frågor. KV:s och ACT-alliansens unika ingång i FN-systemet, bland annat genom det globala ekumeniska FN-kontoret i New York och Genève, får fortsatt stöd under perioden.

Stöd fortsätter att utgå till LVF:s globala program för att stärka lutherska kyrkors teologi och utbildningar, organisations- och ledarskapsutveckling samt genderfrågor. LVF har också en unik möjlighet att skapa ett högprofilerat lobbyarbete i mänskliga rättigheter genom att länka alternativa rapporteringar från sina lokala fältkontor till UNHCR, FN:s Högkommissarie för Mänskliga Rättigheter och FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Arbetet med engagemang, stöd, insamling och vänrelationer

Detta arbete relaterar även till skrivelsens avsnitt *Stöd till stift och församlingar*, men beskrivs här så att den internationella verksamheten redovisas i sin helhet. Den internationella verksamheten ska utgöra ett stöd och en samordning för församlingars och stifts engagemang i internationella frågor.

Det är av stor vikt att behålla det stora engagemang för Svenska kyrkans internationella arbete som finns bland ideellt engagerade. Samtidigt behöver kontaktytor med anställda och förtroendevalda stärkas, för att det internationella arbetet ska integreras i församlingarnas och stiftens egna verksamhetsplaner, budgetar och

insatser. Samtliga nivåer i Svenska kyrkan bär ett gemensamt ansvar för Svenska kyrkans internationella arbete. Insatser genomförs för att höja kunskapen om det internationella arbetet för alla inom Svenska kyrkan. Arbetet för att möjliggöra för människor i Sverige och i partnerkyrkor att dela erfarenheter om tro och liv kommer att fortsätta. Likaså fortsätter utvecklingen av de utbytesprogram som finns. Särskilt stöd prioriteras med syfte att utveckla former för delande, rådgivning och samordning av de vänrelationer som idag bärs av nationell nivå, stiftet och församlingarna. Insatserna för att engagera den viktiga åldersgruppen 18–30 år sker bland annat genom projektet *Agera* i samarbete med Svenska Kyrkans Unga och genom praktikplatser.

Målsättningen är att öka insamlingsresultatet från församlingar och kyrknära sammanhang vilket kräver ett fortsatt starkt och ökat förtroende för hela verksamheten.

Kunskapen om det internationella arbetet är låg i stora delar av Svenska kyrkan och inte minst i samhället i stort. Därför genomförs en satsning för att öka kännedomen. Många församlingar vill bidra till det internationella arbetet genom att avsätta medel från den reguljära budgeten och under perioden görs därför insatser för att underlätta detta.

Tabell 3. *Kostnader och finansiering av internationell mission och diakoni*

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	388	428	427	428	434	-22	-25
<i>Varav insamlade medel</i>	197	193	194	196	201	7	5
<i>Varav erhållna bidrag</i>	177	208	230	230	230	-29	-29
<i>Varav övr. int., förändr. ändamålsbest. medel</i>	15	27	3	3	3	0	0
Allmän utjämningsavgift	82	93	93	93	93	1	1
Ränta ändamålsbest. medel	0	1	0	0	0	-1	-1
Kostnader	-470	-521	-520	-521	-527	22	25
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Den internationella verksamheten finansieras till stor del genom externa bidrag, huvudsakligen från Sida. Storleken på dessa bidrag kan förändras under planeringsperioden och medföra att kostnaderna ökar eller minskar. Till följd av förväntade minskade intäkter jämfört med föregående ram planeras lägre kostnader till anslag under perioden. Samtidigt förväntas kännedomssatsningen att öka intäkterna från insamlade medel med 7 miljoner kronor.

Nivån på finansiering från allmän utjämningsavgift följer den långsiktiga plan som kyrkostyrelsen tidigare beslutat och uppgår till 80 miljoner kronor. Därutöver tillkommer ett tillägg för halva finansieringen av satsningen i Mellanöstern om 2,5 miljoner kronor. Resterande del av satsningen finansieras av ändamålsbestämda medel om 2,5 miljoner kronor. För den internationella verksamheten finns ändamålsbestämda medel som uppgår till drygt 100 miljoner kronor (se även tabell 25). I enlighet med kyrkomötets beslut 2007 ingår 30 miljoner kronor avseende bostadsbyggnadsprojekt på Olivberget i Jerusalem. Kostnaden fördelas med 10 miljoner kronor för respektive år.

Stöd till stift och församlingar

Uppdraget är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet.

Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd direkt till stiftet. Vissa utvecklingsarbeten äger rum i samarbete med något eller några stift med särskilt intresse och engagemang inom ett verksamhetsområde. Ibland tar något eller några stift ansvar för nationell samordning och utveckling i en fråga för en kortare eller längre period, exempelvis sådant som kräver allt för stora resurser för stiftet att bära på egen hand.

Förutom löpande arbete och genomförande av givna kyrkomötesuppdrag är verksamheten inriktad på att ge stöd i form av omvärldsbevakning och forskning, administrativ samverkan, stöd till församlingens grundläggande uppgift och kommunikation. Inriktningen är densamma som den prioritering kyrkostyrelsen fastställt efter samråd med stiftens styrelser.

Omvärldsanalys

Genom omvärldsanalyser tas beslutsunderlag fram så att församlingar och stift ska kunna forma en verksamhet som är motiverad i deras sammanhang och som bidrar till kyrkans samlade förmåga.

En modell för enkätundersökning har utvecklats. I dessa så kallade *kyrkbussar* samlas och samordnas kyrkostyrelsens alla interna och externa enkätundersökningar i syfte att effektivisera och underlätta för församlingar och för de som medverkar i undersökningar externt. Arbete pågår för att digitalt samla och tillgängliggöra de studier och den analys som görs.

Kyrkostyrelsen bidrar också med stöd till stiftens arbete med församlingsinstruktioner genom att utarbeta vägledningar.

Dela tro – dela liv

Satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar, *Dela tro – dela liv*, som inleddes år 2012 avslutas under perioden med en kulmen under reformationsåret 2017 för att sedan fasas ut 2018. Kyrkostyrelsens ambition är att satsningen ska bidra till församlingarnas arbete för människors livslånga lärande och att satsningen ska påverka församlingarnas strukturerade långsiktiga planering i sina undervisnings- och missionsuppdrag. En utvärdering ligger till grund för återstoden av satsningens genomförande och satsningen kommer även att utvärderas i sin helhet vid periodens slut.

Det konkreta innehållet i *Dela tro – Dela liv* genomförs i samarbete mellan kyrkostyrelsen, stiftet och församlingarna. Kyrkomötet beslutade 2012 att under åren 2013–2018, utöver ordinarie ram, fastställa en ram på 60 miljoner kronor för detta ändamål. Denna ram redovisas särskilt i tabell 24. Det finns ett kyrkomötesuppdrag KmSkr 2015:14 *Nya vägar att vara kyrka*, knutet till arbetet.

Ett program för Lärande och undervisning

Det arbete med ett systematiskt och sammanhållet program för lärande och undervisning i Svenska kyrkan som kyrkostyrelsen tidigare aviserat inleds under periodens början. Det kommer att bygga på erfarenheter från *Dela tro – Dela liv* och resultaten från det till satsningen nära knutna forskningsprojektet *Meningsskapande och lärande i Svenska kyrkans praktiker*. Under perioden kommer även erfarenheter från reformationsåret att utgöra en väsentlig resurs. Programmet utarbetas successivt i samverkan med stiftet och kommer att innehålla olika delar. Ett antal regionala möten planeras för att även ta tillvara andra erfarenheter och kunskap från stift och församlingar.

Arbetet med den nya kyrkohandboken syftar till att underlätta församlingars möjligheter att utveckla sitt lokala gudstjänstliv och främja det gemensamma för Svenska kyrkan. Den genomförda remissomgången av förslaget till ny kyrkohandbok vittnar om stort intresse bland många människor. I revisionsarbetet som förlängdes förstärktes den musikaliska kompetensen och i slutfasen kvalitetssäkrades förslaget med särskild teologisk, språklig och musikalisk expertkompetens. En uppföljande remittering till stift och församlingar ägde rum under våren 2016. Ett slutförslag till ny kyrkohandbok lämnas till kyrkomötet 2017, för att sedan kunna tas i bruk preliminärt på pingstdagen 2018.

Efter beslut i kyrkomötet kommer det att ske en slutbearbetning av kyrkohandbokens översättningar till nationella minoritetsspråk, svenskt teckenspråk och andra språk, till exempel engelska. Det finns ett kyrkomötesuppdrag, KmSkr 2014:20 *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan* (del II) knutet till arbetet.

Under perioden kommer kyrkostyrelsen med anledning av kyrkomötesuppdraget KmSkr 2015:7 *Liturgistipendium* att utreda formerna för inrättandet av ett stipendium.

Reformationsåret

Planeringen av reformationsåret sker i samverkan med Lutherska världsförbundet (LVF) och Sveriges kristna råd (SKR) i enlighet med kyrkomötesuppdraget, KmSkr 2011:6 *För ett firande av reformationens 500-årsjubileum 2017*. Målet är att aktualisera och levandegöra kristen tro på ett sätt som håller samman dåtid, nutid och framtid och som pekar mot dess förändrande kraft. Det finns fem principer för reformationsåret bearbetade utifrån LVF:s grundsatser: *Jesus Kristus i centrum, Ekumenisk lyhörddhet, En global angelägenhet, Individens bemyndigande och Behovet av att ständigt reformeras*. Arbetet kommer att ha en folkbildande karaktär och bland annat kommer en kunskapsbank att byggas upp på Svenska kyrkans webbplats. Målgruppen är både den breda allmänheten och kyrkans medarbetare och innehållet kommer att vara tillgängligt även efter reformationsåret. Stift och församlingar kommer att få tillgång till inspirationsmaterial för barn och ungdomar. Reformationsåret kommer att prägla flera av de återkommande arrangemang som finns inom Svenska kyrkan före, under och efter reformationsåret samt färga tre större arrangemang under 2017: *Teologifestivalen, Världens fest* och *Se människan scenen* på Bok- och biblioteksmässan. Därtill planeras det unika arrangemanget *Reformationsveckan* i oktober 2017. Det finns ett kyrkomötesuppdrag, KmSkr 2011:6 *Firande av reformationen* knutet till arbetet.

Hållbarhet

Kyrkostyrelsens arbete inom området hållbar utveckling innefattar stöd till stiftens och församlingarnas klimatarbete, arbete för att förbättra nationell nivåns klimat- och miljöarbete, utveckling av det diakonala arbetet och utmaning i identitets- och människovärdesfrågor, som samtliga bidrar till en hållbar kyrka.

Kyrkostyrelsen menar att frågan om hållbar utveckling ofta förknippas med klimatfrågor, men det är mera än så. Frågorna om klimatförändringar, resursförbrukning, utveckling och rättvisa är inte enbart naturvetenskapliga, tekniska, ekonomiska, sociala och politiska utan även etiska, existentiella och teologiska. Det etiska perspektivet är en integrerad del i arbetet med hållbar utveckling. Etik och värdegrund är väsentliga element för att påverka och utveckla såväl kapitalförvaltning som strukturer för barnets bästa genom barnkonsekvensanalyser.

Inom arbetet för hållbarhet samverkar kyrkostyrelsen med andra organisationer och nätverk både i Sverige och internationellt, till exempel Konferensen för europeiska kyrkor. Många av de frågor Svenska kyrkan arbetar för globalt i Sverige kräver ett europeiskt perspektiv och samarbete. Ekumeniska EU-kontoret i Sverige, där Svenska kyrkan genom SKR är en av huvudmännen är ett stöd till församlingarnas utvecklingsarbete genom kunskapsförmedling och handledning vid ansökningar om ekonomiskt stöd från EU, en värdefull samarbetspartner inte minst i frågor som handlar om församlingarnas arbete med asylsökande och flyktingar.

Genom Fairtrade Sverige AB, som Svenska kyrkan äger till hälften, påverkar Svenska kyrkan detaljhandeln, återförsäljare och grossister att framställa produkter på ett hållbart sätt.

Genom att erbjuda stift och församlingar en finanspolicy och etiskt ansvarsfulla investeringsmöjligheter, vilka vilar på grundprinciperna om människovärde och förvaltarskap, kompletterar kapitalförvaltningen det arbete som sker på andra håll inom Svenska kyrkan.

Det finns stora möjligheter att bidra till ett hållbart och klimatvänligt samhälle genom hållbarhetsbedömningar i upphandling av ramavtal och klimatsatsningar kopplade till det omfattande fastighetsbeståndet. Inom ramperioden kommer kyrkostyrelsen därför att införa en ny inköspolicy för den nationella nivån som ökar förmågan att bidra till hållbarhet. Under perioden kommer också frågan om hur den nationella nivån kan bidra till stiftens och församlingarnas klimatsatsningar rörande fastigheter att beredas.

Miljödiplomering skapar förutsättningar för ett genomtänkt internt klimat- och miljöarbete inom Svenska kyrkan. Det är endast 100 församlingar och stiftskanslier som använder verktyget och en hög andel ligger kvar i den lägsta fasen. Under perioden kommer därför kyrkostyrelsen att vidareutveckla Miljödiplomeringen för att göra den lättare att använda som verktyg och mer lättillgänglig i församlingarnas och stiftens klimat- och miljöarbete.

Diakonalt utvecklingsarbete och själavård

De ökade inkomstklyftorna och skillnaden mellan dem som befinner sig på och dem som befinner sig utanför arbetsmarknaden samt gapet mellan de kommuner som avfolkas och de med stark befolkningstillväxt är stora. Att befinna sig utanför arbetsmarknaden innebär inte bara sämre ekonomiska förutsättningar för den enskilde utan minskar också möjligheten till delaktighet i samhället som är en viktig beståndsdel för identiteten. Inte minst barn drabbas hårt när familj och samhälle belastas ekonomiskt och socialt. Detta är klyftor som också växer inom Svenska kyrkans församlingar.

Kyrkomötesuppdraget KmSkr 2015:15 *Riktlinjer för församlingars arbete för och med utsatta EU-migranter*, kommer att behandlas under perioden.

Under perioden genomförs en fortsatt bearbetning av Svenska kyrkans roll och uppgift i välfärden och arbetet rymmer en flerårig dialog- och arbetsprocess i nära samråd med stiftens samt ett strukturerat erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning. Syftet är att skapa ytterligare beredskap att möta de sociala utmaningar Svenska kyrkan ställs inför och stimulera till utveckling och nytänkande när det gäller Svenska kyrkans sociala ansvarstagande i samhället.

I de samhällsförändringar som sker på välfärdsområdet efterfrågas Svenska kyrkan och de mervärden kyrkans delaktighet i en social ekonomi innebär. Sedan länge finns flera etablerade lokala samarbeten mellan Arbetsförmedlingen och församlingar i syfte att stödja människor i arbetslöshet. Ett nationellt projekt pågår i

samarbete med Arbetsförmedlingen centralt och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation i syfte att inspirera och stärka församlingarnas kompetens ytterligare inom området.

Kyrkostyrelsen samordnar Svenska kyrkans familjerådgivning samt en del av själavården på samhällets institutioner, sjukhus, universitet, kriminalvård och i samarbetet kyrka och polis. Jourhavande präst genom tre kanaler, via telefon 112 och via nätet i form av chatt och digitalt brev, är en samhällsinsats som behöver synliggöras ytterligare. Denna tjänst är inte minst viktig i arbetet för att förhindra självmord.

Kyrkostyrelsen kommer att ge fortsatt stöd till stiftens arbete för att motverka sexuella trakasserier och våld i nära relationer.

Kyrkomötesuppdraget KmSkr 2013:14 *Kyrkliga begravningsbyråer* kommer att slutföras under perioden.

Integration och mångfald

I det samhälle som vi befinner oss i har Svenska kyrkan ett uppdrag att värna allas lika värde, stå upp för mänskliga rättigheter och skapa arenor för samtal och integration. Det arbetet utförs främst i församlingar och stift.

Kyrkostyrelsen vill under planeringsperioden stödja detta arbete på olika sätt. Bland annat genom stödfunktionen, *Support migration*, som etablerats på nationell nivå i samråd med stiftet. Den ska bistå stift och församlingar med kunskap och aktuell information för arbetet med flyktingar och asylsökande. Den kunskap och erfarenhet som finns i Svenska kyrkans humanitära arbete utomlands tillvaratas också i arbetet och mottagandet av asylsökande och flyktingar i Sverige. Svenska kyrkan kommer även fortsättningsvis att bidra till verksamhet och utveckling av *Rådgivningsbyrå för asylsökande och flyktingar*, dit många människor söker sig för kostnadsfri juridisk rådgivning, familjeåterförening och svenskt medborgarskap. Det förväntas ett ökat tryck på juridisk kompetens, specialiserad för asyl- och flyktingfrågor den närmaste tiden och en fortsatt utveckling av Rådgivningsbyråns verksamhet blir en naturlig konsekvens.

Kyrkostyrelsen har iakttagit en ökning av antalet dop av konvertiter som ännu inte fått asyl i Sverige och avser utreda i vilken utsträckning detta sker och under vilka förutsättningar och omständigheter dessa äger rum. Det kan finnas behov av att tillgodose erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling i samarbete med stiftet. Kyrkomötesuppdragen KmSkr 2015:10 *Konvertiter*, KmSkr 2015:11 *Introduktion till kristendom och Svenska kyrkan på svenska och de större invandrarspråken* samt KmSkr 2015:27 *Ökad kunskap om kristna i Mellanöstern* kommer att behandlas under perioden.

Kyrkostyrelsen vill under perioden öka kunskapen i hbtq-frågor. Kyrkostyrelsens ambition är att färdigställa en processmodell för förstärkt arbete med hbt-frågor, som kan användas i församlingar.

Det sker ett kontinuerligt arbete i gender- och mångfaldsfrågor. Jämställdhetskravet som redogör för jämställdheten i Svenska kyrkan och som presenteras för kyrkomötet vart fjärde år medverkar till att frågan om jämställdhet uppmärksammas.

Barn och unga

Barn och unga är inte bara framtidens vuxna utan är viktiga här och nu i gudstjänster och församlingarnas liv. Att bereda plats och ta tillvara barn och ungas perspektiv och erfarenheter är viktigt både för Svenska kyrkans utveckling och för de unga själva. Arbetet med att stärka barns och ungas delaktighet i Svenska kyrkan fortsätter i samverkan med stiftet.

De barnkonsekvensanalyser som görs inför beslut i församlingar, stift och på nationell nivå är ett uttryck för en prioritering som i praktiken innebär en återkommande nyorientering. Detta innebär eftertanke i vår strävan att värna barnets livssituation och en utmaning att verka för en kyrka som rymmer barn och unga.

Den ökade ohälsan bland unga är oroväckande. Den diakonala aspekten av kyrkans arbete med barn och unga måste därför tas på allvar.

Under perioden påbörjas en utvärdering av det arbete som hittills gjorts med barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan. De erfarenheter och lärdomar som analyserna bidragit till i stift och församling ska summeras och lyftas fram, i syfte att säkra och utveckla arbetet.

Under perioden genomförs ett utvecklingsarbete med syftet att dels stärka informationsinsatser och dels uppmärksamma konfirmationens betydelse som ett stöd till ungas livskvalitet så som det formuleras i Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet. Stiftsvisa fortbildningar och även en nationell konferens genomförs under perioden. Fokus kommer att ligga på konfirmandarbetets diakonala perspektiv utifrån infallsvinklarna integration, mångkultur och antidiskriminering.

Under perioden kommer kyrkomötesuppdragen, KmSkr 2015:12 *Kyrkan och idrotten* och KmSkr 2014:2 *Nationellt program för praktik för unga* att hanteras.

Eftersom unga människor ofta flyttar pågår ett arbete för att utveckla arbetssätt och tekniska verktyg som synliggör och underlättar möjligheten att följa unga medlemmar som byter bostadsort. På större högskoleorter väljer en del studenter att delta i det ekumeniska arbete som bedrivs i Universitetskyrkan, men för både studenter och andra unga kan en personlig inbjudan från en församling på den nya bostadsorten innebära en naturlig ingång även till det lokala församlingslivet. Svenska Kyrkans Ungas erfarenhet är att många unga människor förlorar kontakten med kyrkan när de byter bostadsort.

Eftersom Svenska kyrkan är rikstäckande finns förutsättningar att medvetet och strukturerat följa våra medlemmar så att relationen kan bestå när man flyttar till en ny bostadsort. Under planeringsperioden kommer församlingar ges möjlighet att i någon form få kännedom om såväl när unga människor som äldre flyttar till församlingen.

Svenska Kyrkans Unga får fortsatt ett ekonomiskt bidrag från kyrkostyrelsen varje år.

Ideellt engagemang

Många människor som idag saknar en närmare relation till Svenska kyrkans verksamhet skulle kunna tänka sig att göra en ideell insats inom ramen för Svenska kyrkans verksamhet, främst inom det sociala området. Dessa människors engagemang, kompetens och nätverk bör tas tillvara och anställda i Svenska kyrkan behöver utbildas i att leda ideella medarbetare med varierande kompetens

Kyrkostyrelsen stödjer ideellt engagemang genom att bidra till och samverka med nätverket *Ideellt forum i Svenska kyrkan* och *Volontärbyrån i Svenska kyrkan* som i samverkan med stiftet erbjuder fortbildning, erfarenhetsutbyte och lärande. Detta arbete ska stärkas och utvecklas i samarbete med stift och församlingar särskilt relaterat till flyktingsituationen och minskade ekonomiska resurser. En kyrka med fler ideella krafter kan både berika och förnya verksamheten. Insatser planeras för att stärka de anställda i förmågan att leda ideella medarbetare och bidra till deras kontinuerliga inspiration och fortbildning. Svenska kyrkan är också medlem i paraplyorganisationen *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning*.

Flerspråkighet och minoriteters rättigheter

Minoritetsrättigheterna har stärkts och språkkompetensen i finska, meänkieli och samiska har ökat hos många myndigheter. Den lagstadgade skyldigheten för kommuner att samråda med företrädare för de nationella minoriteterna påverkar församlingarnas arbete eftersom de i sitt arbete möter personer från dessa grupper. På vissa orter är församlingen den enda organisation som företräder minoriteten och har då en viktig roll som röstbärare i minoritets- och urfolksfrågor.

Arbetet inom flerspråkighetsområdet inriktas på kunskapshöjande och metodutvecklande insatser som förväntas ge församlingar bättre förutsättningar att klara den grundläggande uppgiften även på de nationella minoritetsspråken. Under perioden fortsätter arbetet med att tillgängliggöra bibeln, psalmer och kyrkliga böcker på dessa språk.

Under perioden stärks insatserna för att synliggöra samers erfarenheter. De diakonala insatserna behöver stärkas för att möta samer i deras existentiella frågor och för att öka dialogen med majoritetssamhället. Kyrkostyrelsen uppvaktar regering och riksdag till stöd för en ratificering av ILO-konvention nr 169 och sommaren 2017 står Svenska kyrkan värd för de samiska kyrkodagarna i Arvidsjaur.

Ett fortsatt arbete planeras i samverkan med berörda stift för att sprida kunskap om innehållet i vitboken om kyrkans historiska relation till samerna och för att fördjupa dialogen om försoning med samer och samiska företrädare inom Svenska kyrkan. Frågan om sannings- och försoningskommission kommer också att lyftas bland annat på de samiska kyrkodagarna.

Kommunikationsstöd

De förändrade kommunikationsmönstren utmanar Svenska kyrkan. Det ställer krav på ett stärkt praktiskt och strategiskt kommunikationsstöd, inte minst i det medielandskap som finns för reflektion och samtal i kyrka och samhälle.

De kärnvärden och ledord som ska präglade all kommunikation är närvaro, öppenhet och hopp. Allt kommunikationsarbete ska sikta mot en kyrka som människor har en positiv relation till och känner glädje över att tillhöra. Den nationella nivån ska fungera som en sammanhållande kraft genom samlat kommunikationsstöd till stift och församlingar. De kommunikationsverktyg som redan är utvecklade bör användas och för kyrkostyrelsen handlar det om att i samarbete med stift synliggöra dem än mera för församlingarna.

Det behöver satsas mera på kommunikation till en bredare allmänhet de närmaste åren. Konkret innebär det att tematiska och målgruppsanpassade verktyg behöver utarbetas. Under perioden är bland annat kyrkovalet 2017 en kommunikationsutmaning. Att prioritera, samordna och effektivisera kommunikationsarbetet för hela Svenska kyrkan kan minska andelen trycksaker och spara resurser vilket bidrar till ett hållbart samhälle.

Det kommer att ske en varumärkesöversyn av Svenska kyrkans internationella arbete under perioden.

Den digitala kommunikationen behöver förbättras, inte minst internt i Svenska kyrkan genom intranätet. Detsamma gäller kyrkans närvaro på sociala medier. Kyrkomötesuppdragen KmSkr 2015:16 *Nationell samordning av närvaro på nätet*, KmSkr 2014:17 *Svenska kyrkan på nätet* samt KmSkr 2011:10 *Den svenska psalmboken* kommer att behandlas under perioden.

Administrativ samverkan

Kyrkomötet har vid flera tillfällen konstaterat att samverkans- och samordningsområdet inom Svenska kyrkan är ett angeläget och prioriterat område för att arbetet ska bedrivas kostnadseffektivt, kvalitativt och hållbart. För att möta de effektiviseringsbehov som finns för samtliga enheter i Svenska kyrkan planerar kyrkostyrelsen att arbeta vidare med att utveckla en administrativ samverkan, i syfte att församlingar även på sikt ska ha tillräckliga resurser för att på bästa sätt kunna verka i sin samtid. Detta innebär ett gott förvaltarskap och är inget nytt för kyrkan som i alla tider förmått anpassa sig till nya förutsättningar för att fullgöra sitt uppdrag. Det goda förvaltarskapet som Svenska kyrkan strävar efter är en ledstjärna för hur vi ska handskas med våra ekonomiska resurser. Omsorgen om dem som lever i utsatta situationer och förnyelse av gudstjänstliv och undervisning ska inte behöva begränsas av kyrkans sätt att sköta det som i sammanhanget utgör stödfunktioner. Kyrkostyrelsens strävan är att det ska finnas en likvärdig kvalitet i hela Svenska kyrkan trots att förutsättningarna är olika. Utvecklingsarbetet sker i nära samverkan med stiftens både vad gäller kontinuerlig analys och den fortsatta planeringen och den nationella nivån är en sammanhållande kraft för detta arbete.

Verksamheten inriktas på att förvalta och utveckla systemstöd inom området kyrklig administration, stödda stift och församling inom de prioriterade samverkansområdena ekonomi- och personaladministration, fastighetsförvaltning, inköpsstöd samt ärende- och dokumenthantering inklusive arkiv. Likaså att erbjuda användarvänligt, tillförlitligt och tillgängligt IT-stöd, där IT-säkerhet och hållbarhet är viktiga grundpelare. Verksamheten inriktas också på att bevaka och analysera teknikutveckling i syfte att identifiera områden där ökad grad av digitalisering kan bidra till ökad verksamhetsnytta och lägre kostnader. Utvecklingen av gemensamma stöd kräver även att support- och utbildningsfrågor hanteras och utvecklas så att det finns ett ändamålsenligt stöd till verksamheten.

För att skapa bättre förutsättningar kommer kyrkostyrelsen att under perioden intensifiera arbetet med att tydliggöra och kommunicera de kostnadsbesparingar och den kvalitetshöjning som den administrativa samverkan möjliggör.

I skrivelsen KsSkr 2016:6, *Gemensamt ansvar – Fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*, föreslås att ett för kyrkan gemensamt fastighetsregister skapas. För att möjliggöra detta har ramen för 2017–2019 utökats med 20 miljoner kronor.

Ramavtal för hela Svenska kyrkan har under 2015 genererat besparingar på drygt 120 miljoner kronor, en ökning med 50 miljoner kronor i förhållande till året innan. En inledande analys indikerar att om arbetet med inköp hanteras på ett mer systematiskt och gemensamt sätt kan det finnas en potential till årliga besparingar på mellan 300–500 miljoner kronor som helhet i Svenska kyrkan. Då efterfrågan på gemensamma avtal är fortsatt hög inom flera områden vidareutvecklas upphandlingsfunktionen under de kommande åren. Kyrkostyrelsen sluter varje år ett kopieringsavtal med Bonus Presskopia som ger församlingar rätt att utan kostnad fritt kopiera exempelvis sångtexter för verksamheten. Med anledning av den nya kyrkohandboken kommer behovet av avtal för kopiering att påverkas. Att verka för församlingarnas och stiftens förmåga att finna finansiering för utvecklingsarbete eller särskilda satsningar är en strategisk uppgift. Det finns ett ramavtal med Ekumeniska EU-kontoret som har till uppgift att ge stöd till stift och församlingar vid ansökan om EU- och Socialfondsfinansiering.

Tabell 4. Kostnader och finansiering av stöd till stift och församlingar

KsSkr 2016:1

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	22	18	18	17	17	2	1
Allmän utjämningsavgift	148	90	74	80	86	12	-49
Finansförvaltningen	5	199	215	213	147	58	114
Kostnader	-175	-307	-307	-311	-251	-72	-67
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras öka jämfört med tidigare ram. Den främsta orsaken är att de av kyrkostyrelsen avsatta 60 miljoner kronor årligen för fortsatt stöd i arbetet med flyktingar och asylsökande redovisas under detta verksamhetsområde. Dessa medel kommer senare att fördelas av kyrkostyrelsen. Ramen har också utökats med 20 miljoner kronor för ett gemensamt fastighetsregister.

Det har skett en omklassificering av projektet *Gemensamt arkiv, diarium och dokumenthantering* (GADD), som tidigare har redovisats under verksamhetsområdet Ledning och administration. Detta betyder att en ökad kostnad om cirka 10 miljoner kronor redovisas här och motsvarande kostnadsminskning under Ledning och administration.

Kyrkomötet beslutade förra året om en satsning för 2016-2018 på 150 miljoner kronor till stiftet för att underlätta anslutning till den gemensamma IT-plattformen. Kyrkostyrelsens målsättning är att minst 85 procent av kyrkans anställda är anslutna till GIP vid utgången av 2018. Medel för satsningen ingår i kostnaderna ovan med 50 miljoner kronor för både 2017 och 2018.

Gemensamma IT-system

Uppdraget innebär ett ansvar för de gemensamma systemlösningarna vilket innebär drift, förvaltning och utveckling av gemensamma IT-system inom bland annat områdena kyrklig administration, ekonomi- och personal, fastighet och kulturarv, digital kommunikation samt den gemensamma IT-plattformen. Uppdraget innebär även ansvar för utbildning och support.

Arbetet med gemensamma IT-system är en central förutsättning för det strategiska arbetet inom det administrativa samverkansområdet. Den gemensamma IT-plattformen, GIP, är en betydelsefull infrastruktur som möjliggör en enhetlig grund för samordning av administrativa system inom Svenska kyrkan. Nyckelord för perioden är enkelt, tillförlitligt, tillgängligt och säkert.

Verksamheten inriktas på en stabil leveransorganisation där det övergripande målet är att stödja både verksamhet och användare inom IT-området. Krav på hög säkerhet och kontinuerlig riskanalys är naturliga delar av verksamheten.

Det stora beroendet av en fungerande IT-verksamhet, för församlingar, både internt och i förhållande till medlemmar och allmänhet leder till att frågor som rör IT-säkerhet blir allt viktigare. Under perioden kommer därför ambitionen inom detta område att höjas genom att en tydlig funktion för systematisk hantering av säkerhets- och riskfrågor inrättas. Genom GIP hanterar den nationella nivån även driften av församlingarnas IT-miljö och programvaror, däremot har den nationella nivån inte ansvar för nät- och datorarbetsplatser. Inom dessa områden finns i stället olika typer av ramavtal. Under planeringsperioden kommer kyrkostyrelsen att ta ett större ansvar för att samordna och kvalitetssäkra även dessa områden.

Under perioden krävs att nya systemstöd upphandlas eller utvecklas på flera områden. Det beror på tillkommande behov, nya områden för samverkan samt att vissa system nått slutet av sin tekniska livslängd.

Tabell 5. Kostnader och finansiering av gemensamma IT-system

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	56	59	87	99	111	20	27
Allmän utjämningsavgift	175	161	169	167	165	9	9
Kostnader	-231	-220	-257	-266	-276	-29	-36
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Både kostnader och intäkter planeras öka jämfört med tidigare ram och mellan åren. Den största anledningen till ökningen är vidarefakturerings till stift och församlingar inom området gemensamma administrativa system. Även inom den gemensamma IT-plattformen planeras intäkter och kostnader öka jämfört med tidigare ram.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Uppdraget är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare är uppdraget att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut, har sin placering i Uppsala men undervisning bedrivs också i Lund. Institutet ger en integrerad pastoralteologisk utbildning efter genomförd grundutbildning för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Utbildningen innehåller gemensamma moment för att de studerande i framtiden ska vara förberedda för att samverka på bästa sätt, men också kurser specifika för respektive yrke.

Verksamheten inriktas på att stärka studenternas färdigheter och yrkesidentitet, deras förmåga att analysera och reflektera över kyrkan, samt att bekräfta och fördjupa deras samhörighet med Svenska kyrkan. Institutet ska utveckla kyrkomedarbetare vars kompetens ska svara mot Svenska kyrkans framtida behov.

Till utmaningarna för ett nyligen etablerat utbildningsinstitut hör att hitta en hållbar form för organisation av verksamhet och personella resurser och att hålla samman institutet i en gemensam pedagogisk och teologisk vision. Det krävs dessutom en väl fungerande organisation för kontakter med stiftet. Stiftet har ansvar dels för utformningen och genomförandet av minst åtta veckors praktik, vilket krävs för antagning till utbildningsinstitutet, dels för genomförandet av tre veckors verksamhetsförlagd utbildning i samverkan med utbildningsinstitutet.

De utlokaliserade pastoralteologiska grundkurserna i Göteborg och i Lund samt distansutbildningarna innebär ökade timpläro- och lokalkostnader. Distansutbildningen till diakon kommer att fortsätta erbjudas under planeringsperioden och motiveras av kommande höga pensionsavgångar och ett omfattande rekryteringsbehov av nya kompetenta diakoner. Minst 45 diakoner per år bedöms behöva utexamineras för att möta behoven.

Det finns en särskild utmaning för kyrkomusikerprogrammet då det idag är mycket svårt att rekrytera studeranden i en omfattning som svarar mot behoven. Flera faktorer samverkar här på ett för utbildningen negativt sätt. På grund av bristen

på kyrkomusiker anställer församlingarna ofta icke utbildade kyrkomusiker vilket minskar motivationen att avsluta utbildningen, musikhögskolorna har svårighet att klara ekonomin för kyrkomusikerutbildningarna och möjligheten för barn och unga att tidigt börja spela orgel har minskat.

Under planeringsperioden kommer den behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar att utvärderas och utvecklas. Kyrkomötesuppdraget KmSkr 2015:31 *Utredning om utökning av kyrkoherdeutbildningen* ska hanteras under perioden.

Under 2017 påbörjas arbetet med att organisera hur utvärderingen av utbildningsreformen ska genomföras. Först från och med hösten 2017 kan alla fyra program utformas på grundval av de behörighetsregler som fanns i utbildningsreformens intentioner. Fram till dess gäller fortfarande vissa övergångsregler. Det finns även ett kyrkomötesuppdrag, KmSkr 2015:15 *Adjunksår för diakoner* som kommer att behandlas under perioden.

För att verka i den mångdimensionella verklighet som kyrkan har att förhålla sig till krävs engagerade och kompetenta medarbetare. Kyrkostyrelsen anser att det är angeläget med strategisk kompetensförsörjning, som även innebär åtgärder för att fortbilda och behålla medarbetare i organisationen, och kommer därför att diskutera förutsättningarna för sådana insatser i stiftet under planeringsperioden.

Tabell 6. Kostnader och finansiering av Svenska kyrkans utbildningsinstitut

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	1	0	0	0	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	50	52	53	54	55	0	0
Kostnader	-51	-52	-53	-54	-55	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras vara oförändrade jämfört med tidigare ram.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)

Uppdraget är att utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen. Detta sker genom akademisk verksamhet med forskningsanknytning och deltagande i de dialoger som kan föras i Jerusalem, kortare kurser av både akademisk och folkbildande karaktär, återkommande internationella kurser samt lokala program och utveckling av lokala kontakter.

Verksamheten är inriktad mot frågor som rör kristen livstolkning och ekumenik och har en sociokulturell pedagogisk profil och värnar lokalt om genuina möten med *den andre* genom att vara på en plats som inbjuder till samtal, reflektion och förståelse om hållbar utveckling, fred och försoning samt lärande. Verksamheten inriktas också på att utveckla standardiserade kurspaket samt en strukturerad kursplanering.

STI är en resurs för Svenska kyrkan som helhet och dess verksamhetsprofil behöver bli mer känd i Svenska kyrkan. Verksamheten planeras fortgå med god kursbeläggning, men den påverkas av konflikter i regionen. Säkerhetsnivån i Israel är höjd på grund av våldet lokalt och kriget i Syrien. Om situationen eskalerar under planeringsperioden kommer det att ha negativa konsekvenser på kursverksamheten.

Ambitionen är att samarbetet med Svenska kyrkans utbildningsinstitut och med flera svenska och utländska universitet ska utvecklas. Likaså kommer samarbetet med Sensus studieförbund och Bilda att öka under perioden.

Alltsedan institutet bildades har ett aktivt regelbundet gudstjänstliv bedrivits, och institutets identitet har delvis knutits till detta.

Tabell 7. Kostnader och finansiering av STI

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	2	1	1	1	1	1	1
Allmän utjämningsavgift	5	3	4	4	4	0	0
Ränta ändamålsbest. medel	1	1	1	1	1	-1	-1
Kostnader	-7	-5	-5	-5	-5	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader planeras vara oförändrade jämfört med tidigare ram.

Forskning

Uppdraget är att främja forskning inom teologi och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden.

Verksamheten inriktas på att genomföra forskning vars resultat utgör underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt om religionernas roll i det mångkulturella samhället. Arbetet innebär också att tillgängliggöra och kommunicera forskningsresultaten så dessa kan komma till användning i församlingarna. Under planeringsperioden bedrivs forskningen utifrån den gemensamma plattformen *Samhällsteologi*.

Forskningen kommer i huvudsak att ske inom följande områden: Diakonal utveckling och välfärdsfrågor, mänskliga rättigheter och religionsfrihet, migration, global etik, globala normbildningsprocesser och mångkulturalism samt genusrelationer i kyrka och samhälle. Under perioden kommer kyrkomötesuppdraget KmSkr 2015:8 *Sekulära alternativ till kyrkliga handlingar* att behandlas i en undersökning.

Tabell 8. Kostnader och finansiering av forskning

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Allmän utjämningsavgift	9	11	11	11	11	0	0
Kostnader	-9	-11	-11	-11	-11	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras vara oförändrade jämfört med tidigare ram.

Uppdraget är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning.

Verksamheten inriktas på att stödja Svenska kyrkan som kulturarrangör och stärka Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och kulturens ställning inom Svenska kyrkan. Svenska kyrkans kulturstipendier delas ut varje år och bidrar till nya konstnärliga verk. I bedömningen av ansökningar är konstnärlig kvalitet och existentiell relevans mest avgörande.

I avsikt att stärka medarbetare att använda film som metod i arbetet med människors livstolkning och reflektera teologiskt fortsätter utvecklingen av Svenska kyrkans filmarbete. Genom filmpriserna *Angelos* under Göteborgs filmfestival och Svenska kyrkans ungdomsfilmpris vid Barn- och ungdomsfestivalen i Malmö ges stöd till mötet mellan kyrka och kultur och det stärker Svenska kyrkans reflektion kring sin samtid och sitt uppdrag.

Konceptet *Se Människan* vid Bok- och biblioteksmässan i Göteborg, ett av Svenska kyrkans viktiga fönster mot omvärlden, fortsätter att utvecklas och under 2017 kommer Svenska kyrkan att göra en särskild satsning med anledning av reformationsåret.

Kyrkomötet har beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet, KmSkr 2013:20 *Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet*. Kyrkostyrelsen har därför initierat ett arbete för att ta fram en plattform om kyrkomusiken samt etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv. I analysarbetet ska hänsyn tas till den statliga finansieringen av kulturen och förändringar i Svenska kyrkans organisation för att möta denna förändring. Resultatet av arbetet ska kommuniceras och diskuteras vid kyrkomusiksymposiet 2018.

Arbetet med att göra psalmboken tillgänglig på nätet fortsätter i samarbete med Verbum Förlag AB, ett arbete som även det bygger på ett kyrkomötesuppdrag KmSkr 2011:10 *Den svenska psalmboken*.

Tabell 9. Kostnader och finansiering av kultur

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	1	1	0	0	0	-1	-1
Allmän utjämningsavgift	3	4	5	5	6	1	1
Kostnader	-4	-5	-5	-5	-6	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras vara oförändrade jämfört med tidigare ram.

Kulturarvet och kyrkliga kulturminnen

Uppdraget är att administrera, förvalta och utveckla modell för fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar förvaltning av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning och redovisar användningen till regeringen. Uppdraget är också att verka för att det kyrkliga kulturarvet ses som och är en resurs för samhälle och kyrka.

Verksamheten inriktas på att genomföra och följa upp diskussionerna med staten om villkor och nivåer på den kyrkoantikvariska ersättningen. I detta ingår att skapa en förnyad syn på det kyrkliga kulturarvet som levande och användbart och en samhällsresurs för social, kulturell och ekonomisk utveckling. Det kyrkliga kulturarvet ska betraktas som en angelägenhet och tillgång för alla i samhället.

Kyrkostyrelsen vill bidra till en insiktsfull dialog i församlingarna om kyrkorummets plats för människors djupaste frågor om tillvaron, dess kulturhistoriska värden och dess funktion som en resurs för människor i en tid av förändring.

Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt kulturmiljölagen. Årligen får Svenska kyrkan ett bidrag, en kyrkoantikvarisk ersättning från staten för antikvariska merkostnader vid vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Det årliga bidraget är fastställt till 460 miljoner kronor.

Kyrkostyrelsen anser det angeläget att säkra Svenska kyrkans långsiktiga förmåga att förvalta det kyrkliga kulturarvet. För detta krävs hållbar finansiering och förvaltning. Under planeringsperioden fokuseras på tre områden. Det första är utveckling av kvalitet, effektivitet och analys, inklusive en ny modell för fördelning av ersättningen. Det andra området är nationellt stöd och utvecklade redskap i förvaltningen av fastigheter och kulturarv. Det tredje området handlar om strategisk utveckling av det kyrkliga kulturarvet som resurs för samhälle och kyrka, med fokus på utvidgat bruk, kommunikation av kulturvärdena och tillgänglighet till kyrkorna.

Under planeringsperioden sker förberedelser inför 2019 års Kontrollstation, då staten utvärderar Svenska kyrkans användning av den kyrkoantikvariska ersättningen den senaste femårsperioden.

Tabell 10. Kostnader och finansiering av kyrkliga kulturminnen

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	589	530	460	460	460	-20	0
Allmän utjämningsavgift	7	9	9	9	10	-1	-1
Kostnader	-596	-539	-469	-469	-470	21	1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Mot bakgrund av att det tidigare funnits ett ackumulerat överskott kopplat till den kyrkoantikvariska ersättningen har kyrkostyrelsen vidtagit åtgärder genom att bland annat höja tilldelningen till församlingar och stift. Idag är bedömningen att överskottet är hanterat genom att medlen kunnat utbetalas eller tilldelas till projekt. För att inte skapa negativa effekter för potentiellt bidragsberättigad verksamhet sker en successiv nedtrappning från tidigare nivåer till en nivå i linje med den statliga tilldelningen av ersättning på 460 miljoner kronor.

Uppdraget är att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också i uppdraget.

Det pågår ett kontinuerligt analysarbete kring hur framtidens utlandskyrka ska formas, bland annat mot bakgrund av svenskarnas förändrade rese-mönster. Allt fler svenskar rör sig utomlands och drygt 600 000 svenskar bor för närvarande utomlands enligt SVIV, *Svenskar i världens* senaste räkning. Till detta ska turister och de människor som stannar utomlands kortare tid än sex månader räknas. Det finns en utmaning i att skapa en flexibel organisation som möter de förändringar som sker vad gäller resande och som möter de resandes och verksamhetens behov.

Verksamheten inriktas på att höja kvaliteten i det diakonala arbetet, stärka insamlings- och kommunikationsarbetet, ge stöd i lokalförsörjningsfrågor och verka för utveckling av de lokaler som hyrs eller ägs av församlingarna samt teckna avtal med församlingar och verksamhetsplatser.

Den inomkyrkliga omvärlden måste följas noggrant och utlandsförsamlingarna måste präglas av den utveckling och förnyelse som sker hemma utifrån den historia och kontext där de verkar. Erfarenhetsutbytet mellan Svenska kyrkan i Sverige och Svenska kyrkan i utlandet behöver utvecklas, likaså möjligheten till vänförsamlingar där utbyte av medarbetare skulle kunna ske.

Det diakonala arbetet utvecklas kontinuerligt och nya arbetsformer etableras. Efter inventering av de diakonala behoven är det tydligt att den diakonala verksamheten i Thailand behöver stärkas, inte minst genom att vistelser i landet inte längre är säsongsbetonat utan sker året om. Kyrkorna är naturliga samlingsplatser för svenskar utomlands, inte minst vid kris och katastrof som under den senaste tidens terrorhandlingar. Detta innebär att fysiska säkerhetsrutiner behöver ses över.

Tabell 11. Kostnader och finansiering av arbete bland svenskar i andra länder

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	19	17	18	18	18	1	1
Varav insamlade medel	12	10	10	10	10	0	0
Varav erhållna bidrag	1	4	4	4	5	0	0
Varav övr. int., förändr. ändamålsbest. Medel	6	3	4	4	4	1	1
Allmän utjämningsavgift	80	74	74	74	74	0	0
Kostnader	-99	-91	-91	-91	-92	-1	-1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Intäkter och kostnader planeras vara i stort sett oförändrade jämfört med tidigare ram.

Utjämningsystemet

Uppdraget är att svara för det kyrkliga utjämningsystemet genom att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella olikheter mellan ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan, för att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämnning, utjämnning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämnning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga (generell utjämnning) samt stiftsbidrag (individuella bidrag). I utjämningsystemet ingår också den allmänna utjämningsavgiften, som finansierar stiftsbidrag och stora delar av den nationella nivåns verksamhet. Årligen erhåller Svenska kyrkan kyrkoavgifter om cirka 13 miljarder kronor, utjämningsystemet omfördelar cirka tio procent av detta belopp.

Allmän utjämningsavgift utgör den nationella nivåns finansiering från kyrkoavgiften. Kyrkoavgiftsunderlaget (medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomst) följer inkomstutvecklingen i samhället. Budgeterade intäkter baseras på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos över skatteunderlagets utveckling.

Utjämnning på församlingsnivå följer av kyrkoordningens bestämmelser om inkomstutjämnning, utjämnning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämnning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga. Genom att avgifter och bidrag i nu gällande utjämningsystem följer varandra påverkar utjämnningen på församlingsnivå inte den nationella nivåns resultat.

Utjämnning på stiftsnivå består i nu gällande utjämningsystem av stiftsbidrag. Kostnaden för stiftsbidragen utgörs av nettot mellan det totala stiftsbidraget och den utdelning som stiftens kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönstillgångar (särskild utjämningsavgift). Kostnaden på nationell nivå varierar i första hand som ett resultat av stiftens förvaltning av prästlönstillgångar.

I enlighet med förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar* kommer ett nytt utjämningsystem att träda i kraft 2018 med en övergångsperiod på fyra år. Det innebär att två olika utjämningsystem kommer verka parallellt från 2018. Till följd av införandet beräknas kostnaderna öka med 60 miljoner kronor 2018 på nationell nivå.

Tabell 12. Generell utjämnning

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	755	770	790	776	758	2	-29
Allmän utjämningsavgift	0	0	0	23	47	0	23
Kostnader	-755	-770	-790	-799	-805	-2	6
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Intäkter och kostnader planeras vara i stort sett oförändrade 2017 jämfört med tidigare ram. Från 2018 beräknas intäkterna minska som en konsekvens av det nya utjämningsystemet.

Tabell 13. Stiftsbidrag

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Stiftsbidrag, brutto	-457	-457	-460	-404	-390	-3	53
Avgår särskild utjämningsavg.	278	240	237	0	0	18	-213
Stiftsbidrag, netto	-179	-217	-224	-404	-390	14	-160
Kyrkunderhållsbidrag	0	0	0	-100	-100	0	-100
Utdelning prästlönetillgångar	0	0	0	237	237	0	237
Resultat	-179	-217	-224	-267	-254	14	-23
Allmän utjämningsavgift	179	217	224	267	254	-14	23
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras minska jämfört med tidigare ram då utdelningen från prästlönetillgångarna förväntas öka. Till följd av det nya utjämningsystemet ökar dock de totala kostnaderna från 2018 främst på grund av det nya kyrkunderhållsbidraget.

De direkta valen

Uppdraget är att ha ett övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet genom att på olika sätt biträda stiftet i deras uppgifter genom utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning.

Verksamheten inriktas på att ta tillvara erfarenheterna från tidigare kyrkoval och planera kyrkovalen i september 2017 utifrån samma grundförutsättningar som tidigare. Det kommer att krävas investeringar i nya val- och mandatsystem då det tidigare använda organisationsregistret ersatts av ett nytt systemstöd för den kyrkliga organisationen, *Kyrksam*. Vidare kommer ändrad folkbokföring att innebära nya förutsättningar för det systemstöd som behövs för valets genomförande. Den största förändringen i IT-utvecklingen är etablering av ett nytt grupp- och kandidatsystem som innebär att nomineringsgrupperna själva anmäler grupper, kandidater och beställer valsedlar, vilket tidigare skett på stiftsnivå. Under 2017 genomförs också omfattande utbildningsinsatser för nomineringsgrupper, valnämnder, valförrättare och rösträknare.

Tabell 14. Kostnader och finansiering av de direkta valen

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Allmän utjämningsavgift	10	33	56	4	7	1	-3
Kostnader	-10	-33	-56	-4	-7	-1	3
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Avvikelseerna mot föregående ram gäller i stort sett omfördelning av resurser mellan åren. Kostnaderna jämfört med föregående val förväntas öka. Sammanlagt planeras valet 2017 kosta 103 miljoner kronor för Svenska kyrkans nationella nivå. Kostnaderna för kyrkoval 2013 uppgick till 70 miljoner kronor. Ökningen består främst av kostnader för utveckling av ett nytt IT-stöd.

Inomkyrklig normgivning

Uppdraget är att för kyrkomötet bereda beslut om ändringar i kyrkoordningen avseende bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vigningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ på nationell nivå ska fullgöra sina uppgifter.

Verksamheten inriktas på att kontinuerligt producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen.

Tabell 15. Kostnader och finansiering av inomkyrklig normgivning

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	0	0	0	0	0	-2	0
Allmän utjämningsavgift	47	60	61	57	57	-1	1
Kostnader	-47	-60	-61	-57	-57	3	-1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras i stort sett vara oförändrade jämfört med tidigare ram. En mindre minskning planeras för 2017 vilken huvudsakligen beror på att kyrkomötet väntas få något lägre kostnader för 2017 än vad som bedömdes i föregående ram.

Förtroendemannaorganisationen

Kyrkomötets arbete är grundläggande för den nationella nivåns verksamhet. Därför stärker och utvecklar kansliet kontinuerligt sin förmåga att stödja kyrkomötets arbete och kyrkostyrelsens förmåga att utföra de uppdrag kyrkomötet ger.

Kyrkomötets presidium har tillsatt en utredning som ska se över om det går att effektivisera kyrkomötets arbetsformer. Enligt planen kommer presidiet att lägga fram en skrivelse till 2017 års kyrkomöte.

I samarbete med Svenska Kyrkans Unga har *De ungas kyrkomöte* utvecklats och kyrkostyrelsen ser fram emot att de perspektiv barn och unga har kommer att påverka besluten ytterligare på Svenska kyrkans högsta beslutande nivå.

Tabell 16. Kostnader för förtroendemannaorganisationen

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Ansvarsnämnd för biskopar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Valprovsnämnd	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Överklagandenämnd	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	0,0	0,0
	-1,1	-1,1	-1,0	-1,0	-1,0	0,0	0,0
Kyrkomötet, arrangemang	-4,3	-4,3	-4,7	-4,5	-4,5	0,0	1,0
Kyrkomötet, förtroendevalda	-12,9	-15,7	-18,6	-14,2	-14,3	1,0	1,0
Kyrkostyrelsen	-2,8	-3,7	-3,1	-3,3	-3,1	1,0	1,0
	-20,0	-23,7	-26,3	-22,0	-21,9	2,0	3,0

I jämförelse med föregående ram planeras kostnaderna för förtroendemannaorganisationen bli något lägre, vilket beror på lägre kostnader avseende kyrkomötet och kyrkostyrelsen.

Uppdraget är att förvalta nationellt kapital på ett sådant sätt att det bevaras till sin värdesäkrade nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt och på ett etiskt försvarbart sätt. Riskerna ska spridas och bästa möjliga hållbara totalavkastning ska uppnås. I förvaltningen av nationellt kapital följs FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn och ett delegerat ansvar för verksamheten ligger hos kapitalförvaltningsrådet.

Inom ramen för förvaltningen fortsätter inriktningen att påverka finansiella institut och övriga enheter i Svenska kyrkan i fråga om etik, ansvarsfull förvaltning och bolagsengagemang. Förhoppningsvis leder arbetet till att fler företag förhåller sig ansvarsfullt så att jordens resurser förvaltas till gagn för kommande generationer och att företag genom sitt agerande där de verkar bidrar till respekt och omsorg. Samtidigt uppfattas förhoppningsvis Svenska kyrkan som en trovärdig, kompetent och engagerad aktör inom området.

Tabell 17. Kostnader och finansiering av förvaltning av det nationella kapitalet

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Finansförvaltningen	11	15	13	13	13	-3	-3
Kostnader	-11	-15	-13	-13	-13	3	3
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna planeras minska och finansiering från finansförvaltningen öka på grund av ändrad princip kring hanteringen av bankkostnader. Det har också planerats för ett förväntat lägre ränteläge.

Ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap

Uppdraget är att ansvara för beredskapen inom Svenska kyrkan och att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

Inom ramen för kyrkostyrelsens krisberedskap och krisledning ges stöd till utlandsförsamlingarnas verksamhet och den internationella verksamhetens utsända medarbetare. Kyrkostyrelsen ansvarar, enligt samarbetsavtal med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, för att rekrytera präster till *Stödstyrkan*, som upprättats för att stödja svenska utlandsmyndigheter och medborgare i händelse av allvarig olycka eller katastrof. Under perioden kommer ett antal präster att behöva rekryteras i anslutning till den grundutbildning och fältövning som MSB genomför.

Ett webbaserat verktyg för krisberedskap och krishantering färdigställs under 2016 och kommer under planeringsperioden att implementeras för användning på nationell nivå samt erbjudas stift och församlingar.

En aspekt av krisberedskapen som fått en allt större betydelse utifrån den aktuella samhällssituationen med ökat hot både i Sverige och i resten av världen, är säkerhetsfrågorna. Arbetet med säkerhetsaspekter under resor och vistelser utomlands för utsända medarbetare samt kyrkokansliets personal och förtroendevalda kommer att förstärkas ytterligare i och med de nya förutsättningarna. Kostnaderna och intäkter för uppdraget ingår i tabell 18.

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Uppdraget är att utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, utlåning och återlämnande av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet ska överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

I verksamheten ingår att förvara material från den nationella nivåns olika organ. Genom att upprätthålla den inomkyrkliga offentlighetsprincipen blir materialet tillgängligt för forskare. Vidare ingår det i uppdraget att ge stöd till stift och församlingar i form av information och rådgivning.

Utöver det löpande arbetet är verksamheten inriktad på att i samverkan med stiftet förbereda införande av ett dokumenthanteringssystem och e-arkiv. Ambitionen är att hela kyrkan ska kunna erbjudas gemensamma dokumenthanteringssystem och e-arkiv i framtiden. Kostnaderna för det löpande arbetet ingår i tabell 18.

Tillsyn och förvaltning av prästlönetillgångar

Uppdraget är förutom tillsyn över stiftets förvaltning av prästlönetillgångar att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen och samråda med stiftets företrädare om förvaltningen. Dessutom ingår att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Utöver arbetet med tillsyn, råd, stöd och hjälp är verksamheten inriktad på att åstadkomma en ändrad lagstiftning beträffande äganderätten till egendomsmassan. Den frågan är av väsentlig betydelse för möjligheten till effektiv förvaltning framåt. Ett annat prioriterat område under perioden är att bidra med placeringsalternativ och kompetens inom kapitalförvaltningsområdet. Kostnaderna och intäkter för uppdraget ingår i tabell 18.

Ledning och administration

Uppdraget är att löpande säkra och utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning. För att bland annat säkra kvalitet i arbetet genomför kyrkostyrelsen ett omfattande och systematiskt dialogarbete med stiftet. Regelbundna överläggningar sker med förtroendevalda, biskopar och tjänstemän.

I syfte att skapa förbättrade förutsättningar för den strategiska styrningen och ledningen av verksamheten har ett långsiktigt utvecklingsarbete påbörjats. Under 2017 kommer fokus att ligga på att bereda underlag för en strategisk plan som kyrkostyrelsen ska kunna besluta 2018. Därefter utvecklas mer effektiva och ändamålsenliga processer för planering och uppföljning.

Ett gemensamt utvecklingsarbete pågår i ledningsfunktionerna på stiftskanslierna och på kyrkokansliet för att etablera ökad samverkan, samordning och hållbar utveckling. Under planeringsperioden kommer detta arbete att intensifieras.

Kyrkostyrelsen kommer under planeringsperioden att utreda hur Svenska kyrkan ska kunna stärka Svenska kyrkans arbetsgivaransvar för hela Svenska kyrkan.

Tabell 18. Kostnader och finansiering av ledning och administration

KsSkr 2016:1

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Extern finansiering	3	2	2	2	2	0	0
Allmän utjämningsavgift	50	55	58	69	80	-14	-14
Finansförvaltningen	0	1	1	1	1	0	0
Kostnader	-52	-58	-60	-71	-83	14	14
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

En mindre ökning av kostnader för ledning och administration jämfört med tidigare ram planeras. Denna ökning beror på ett utökat arbete med säkerhet och en satsning inom arbetsmiljöområdet.

I övrigt finns en sedan länge använd budgetteknik för att möta kostnadsökningar (inflation) om 10 miljoner kronor respektive år som i kommande budgetar omfördelas till de områden där kostnadsökning skett.

Därtill har en omklassificering av Gemensamt arkiv, diarium och dokumenthantering (GADD) genomförts som medför att kostnaderna minskar med cirka 10 miljoner kronor inom detta verksamhetsområde för att i stället öka inom verksamhetsområdet Stöd till stift och församlingar. Anledningen till omklassificeringen är att verksamheten numera ingår i arbetet med administrativ samverkan och endast till en begränsad del avser arbete kopplat till den nationella nivån.

Sammanfattande tabeller över kostnader och finansiering

Tabell 19. Extern finansiering fördelat per verksamhetsområde

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	2	2	2	2	2	0	0
Internat. mission och diakoni	388	428	427	428	434	-22	-25
Stöd till stift och församlingar	22	18	18	17	17	2	1
Gemensamma IT-system	56	59	87	99	111	20	27
Svenska kyrkans utbildningsinstitut	1	0	0	0	0	0	0
STI	2	1	1	1	1	1	1
Kultur	1	1	0	0	0	-1	-1
Kyrkliga kulturminnen	589	530	460	460	460	-20	0
Arbete bland svenskar i andra länder	19	18	18	18	18	1	1
Generell utjämning	755	770	790	776	758	2	-29
Stiftsbidrag*	0	0	0	237	237	0	237
Inomkyrklig normgivning	0	0	0	0	0	-2	0
Ledning och administration	3	2	2	2	2	0	0
Särskild utjämningsavgift	18	0	0	0	0	0	0
	1 855	1 828	1 804	2 039	2 039	-19	212

* Stiftsbidrag består av utdelning från prästlönetillgångar 2018 och 2019 enl. tabell 13.

Tabell 20. Kostnader fördelat per verksamhetsområde

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Företräderskap	-6	-9	-11	-12	-12	-2	-2
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-29	-33	-30	-30	-30	0	0
Internat. mission och diakoni	-470	-521	-520	-521	-527	22	25
Stöd till stift och församlingar	-175	-307	-307	-311	-251	-72	-67
Gemensamma IT-system	-231	-220	-257	-266	-276	-29	-36
Svenska kyrkans utbildningsinstitut	-51	-52	-53	-54	-55	0	0
STI	-7	-5	-5	-5	-5	1	1
Forskning	-9	-11	-11	-11	-11	0	0
Kultur	-4	-5	-5	-5	-6	0	0
Kyrkliga kulturminnen	-596	-539	-469	-469	-470	21	1
Arbete bland svenskar i andra länder	-99	-91	-91	-91	-92	0	0
Generell utjämning	-755	-769	-790	-799	-805	-2	6
Stiftsbidrag*	-179	-217	-224	-504	-490	14	-260
De direkta valen	-10	-33	-56	-4	-7	-1	3
Inomkyrklig normgivning	-47	-60	-61	-57	-57	3	-1
Förvaltning av det nationella kapitalet	-11	-15	-13	-13	-13	3	3
Ledning och administration	-52	-58	-60	-71	-83	14	14
Fastigheter	-15	-22	-16	-15	-15	1	2
Dela tro – dela liv	-20	-19	-14	-2	0	2	0
	-2 765	-2 986	-2 992	-3 240	-3 203	-25	-311

* Stiftsbidrag består av kostnad för stiftsbidrag netto och kyrkunderhållsbidrag 2018 och 2019 enligt tabell 13.

Av kostnaderna utgör en övervägande del bidrag till stift, pastorat och församlingar, till exempel bidrag inom ramen för utjämningsystemet och den kyrkoantikvariska ersättningen. Dessa uppgår till omkring 1,5 miljarder kronor. Andra delar av budgeten avser kostnader som kyrkostyrelsen finansierar i stället för att stift och församlingar debiteras sin andel, till exempel gemensamma systemlösningar.

Kostnads- och planeringsramarna är en uppskattning av den framtida ekonomin baserad på den kunskap som föreligger våren 2016. Med hänsyn till den tidsperiod planeringen avser finns dock osäkerheter. Följande exempel ger en uppfattning om betydelsen av olika antaganden.

Tabell 21. Känslighetsanalys

	Förändring av antagande	Ungefärlig effekt (miljoner kronor)
Allmän utjämningsavgift	1 öre	130
Medlemsandel	1%	9
Avkastning i finansförvaltningen	1%	70

Den viktigaste intäkten i Svenska kyrkan är kyrkoavgiften. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av avgiftsunderlaget är därmed centrala faktorer. In- och utträden 2016 påverkar kyrkoavgiftsintäkten först 2019. Medlemmarnas inkomster 2016 påverkar kyrkoavgiften 2018. Den ekonomiska utvecklingen globalt påverkar utvecklingen i Sverige och därmed avgiftsunderlaget. Andra faktorer som kan ha betydelse för verksamheten är förändringar i skattesystemet, politiska beslut kring offentliga bidrag som till exempel anslag från Sida. Dessutom råder osäkerhet om utvecklingen på finansmarknaden.

Tabell 22. Intäkter och kostnader för verksamheten

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Allmän utjämningsavgift	893	902	929	957	987	-4	-5
Särskild utjämningsavgift	18	0	0	0	0	0	0
Utdelning prästlönetillgångar	0	0	0	237	237	0	237
Generell utjämningsavgift	755	770	790	776	758	2	-29
Insamlade medel	222	215	216	218	223	6	4
Erhållna bidrag	773	748	699	699	699	-50	-28
Övriga intäkter	72	66	94	106	118	20	27
Förändr. ändamålsbest. medel	15	30	4	4	4	1	1
	2 748	2 731	2 733	2 996	3 027	-25	207
Finansförvaltningen (brutto)	322	343	360	368	379	-6	-20
Summa intäkter	3 071	3 074	3 093	3 365	3 406	-31	187
Generella utjämningsbidrag	-755	-769	-790	-799	-805	-2	6
Stiftsbidrag	-179	-218	-224	-404	-390	14	-160
Kyrkounderhållsbidrag	0	0	0	-100	-100	0	-100
Utveckl.samarbete/bistånd	-275	-304	-300	-297	-298	48	55
Riktat församlingsbidrag	-4	-125	-110	-110	-60	-60	-60
Kyrkoantikvarisk ersättning	-589	-530	-460	-460	-460	20	0
Övriga lämnade bidrag	-86	-79	-71	-65	-65	-1	3
Externa kostnader	-437	-473	-546	-522	-533	-33	-44
Personalkostnader	-390	-437	-452	-458	-469	-17	-18
Avskrivningar	-16	-11	-10	-9	-8	4	4
Kostnadsram	-2 730	-2 946	-2 962	-3 224	-3 189	-27	-314
Fastighetsfinansiering	-15	-22	-16	-15	-15	1	2
Dela tro – dela liv	-20	-19	-14	-2	0	2	0
Nettoresultat	305	87	102	124	203	-55	-125

Den planerade rambudgeten för 2017–2019 uppvisar ett positivt resultat för respektive år som en konsekvens av resultatet från finansförvaltningen. I planeringen är hänsyn tagen till förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar*.

Allmän utjämningsavgift beräknas bli i nivå med tidigare ram och planeras öka mellan åren till följd av förbättrat avgiftsunderlag. Som konsekvens av att förändringarna i utjämningsystemet träder i kraft 2018 ökar intäkterna genom utdelning från prästlönetillgångar. Detta möts till viss del av minskade intäkter från generell utjämningsavgift.

Insamlade medel beräknas öka jämfört med tidigare ram. Erhållna bidrag planeras minska till följd av lägre ianspråktagen kyrkoantikvarisk ersättning jämfört med tidigare ram, 20 miljoner kronor. Nivån på kyrkoantikvarisk ersättning är nu anpassad till det årliga anslaget om 460 miljoner kronor. Vidare har anslag från Sida sänkts med ungefär 30 miljoner kronor jämfört med föregående ram efter det att en ny bedömning har gjorts. Övriga intäkter förväntas öka med 20 miljoner kronor respektive 27 miljoner kronor jämfört med tidigare ram, vilket huvudsakligen beror på ökade intäkter inom IT-området.

Kostnaderna ökar från 2018 för stiftsbidrag och kyrkounderhållsbidrag som en konsekvens av förändringarna i utjämningsystemet. Till följd av införandet beräknas kostnaderna öka med 60 miljoner kronor 2018 på nationell nivå.

Vidare beräknas kostnaderna för utvecklingssamarbete/bistånd inom den internationella verksamheten minska med ungefär 50 miljoner kronor, bland annat till följd av minskat anslag från Sida. I budgeterade kostnader ingår dessutom ett särskilt bidrag till ökad GIP-anslutning med 50 miljoner kronor för 2017 och 2018 i

enlighet med tidigare beslut av kyrkomötet. På raden för riktat församlingsbidrag återfinns den av kyrkostyrelsen planerade satsningen för fortsatt stöd i arbetet med flykting och asylsökande med 60 miljoner kronor respektive år, vilket får till följd att kostnaderna ökar jämfört med tidigare ram. Kostnaderna för kyrkoantikvarisk ersättning minskar i samma omfattning som intäkterna.

Externa kostnader beräknas öka inom den internationella verksamheten till följd av en planerad kännedomssatsning och kostnader för ökat samarbete inom ACT-alliansen. Vidare sker ökningen av de externa kostnaderna bland annat inom områdena administrativ samverkan för gemensamt fastighetsregister, säkerhet, kris- och katastrofberedskap samt den gemensamma IT-plattformen. Satsningar inom den internationella verksamheten är även en bidragande orsak till att personalkostnaderna ökar.

Mot denna bakgrund är förslaget till kostnadsram för 2017 på 2 962 miljoner kronor, planeringsram för 2018 på 3 224 miljoner kronor och planeringsram för 2019 på 3 189 miljoner kronor.

Tabell 23. Nationell fastighetsfinansiering

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Plan. ram 2020	Plan. ram 2021	Total 5-års ram
Svenska kyrkan i utlandet	-14	-19	-14	-14	-14	-14	-17	-71
STI	-1	-3	-2	-1	-1	-2	-1	-7
	-15	-22	-16	-15	-15	-16	-15	-78

Den nationella fastighetsfinansieringen löper vid sidan om detaljbudget och ram-budget med ett totalbelopp över en femårsperiod. I ovanstående tabell visas den planerade användningen över tid. I beloppen i ovanstående tabell ingår avskrivningar med 1,5 miljoner kronor för respektive år avseende redan vidtagna åtgärder på fastighetsområdet.

Förslag till ram för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler för perioden 2017-2021 är 71 miljoner kronor. Förslag till ram för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem för perioden 2017-2021 är 7 miljoner kronor.

Tabell 24. Satsning på undervisning och mission (Dela tro – dela liv)

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Total summa
Dela tro – dela liv	-1	-5	-20	-19	-14	-2	0	-60

I ovanstående tabell visas hur kostnaderna för satsningen *Dela tro – dela liv* förväntas fördela sig över planeringsperioden. Satsningen sträcker sig över perioden 2013-2018.

Balansräkningen

Tabell 25. Ändamålsbestämda medel¹

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Internationell mission och diakoni	158	113	110	106	103	-29	-31
Arbete bland svenskar i andra länder	29	29	28	27	26	0	0
Övriga verksamheter	2	16	16	16	16	0	0
	189	158	154	149	145	-29	-31

Ändamålsbestämda medel planeras vara nästan oförändrade under planeringsperioden, se tabell 22. För den internationella verksamheten bedöms att nivån på ändamålsbestämda medel bör ligga på denna nivå för att på ett ansvarsfullt sätt kunna bedriva verksamheten. För internationell mission och diakoni ingår 25 miljoner kronor avseende ideella placeringar i ändamålsbestämda medel. För verksamheten kvarstår därmed 88 miljoner kronor i destinerade medel inför 2017. Balanserade medel för respektive år visas i ovanstående tabell.

Avvikelsen i jämförelsekolumnerna beror på högre planerad förbrukning 2016 jämfört med tidigare ram. Detta innebär således ingen större skillnad i förbrukning under perioden jämfört med tidigare planering.

Tabell 26. Eget kapital och målkapital²

	Utfall 2015	Detalj- budget 2016	Kostn. ram 2017	Plan. ram 2018	Plan. ram 2019	Jäm- förelse 2017	Jäm- förelse 2018
Totalt eget kapital	7 071	7 219	7 260	7 384	7 587	-28	-153
Skillnad mot målvärde	2 868	2 848	630	622	689	-2 371	-2 542
Skillnad mot målvärde +25%	1 817	1 755	-1 028	-1 069	-1 035	-2 957	-3 140
Målvärde	4 204	4 372	6 630	6 763	6 898	2 343	2 390
Målvärde +25%	5 255	5 465	8 288	8 453	8 622	2 929	2 987

Den omvärldsanalys som ligger till grund för kyrkostyrelsens planering pekar på fortsatt förändrade förutsättningar för Svenska kyrkans alla delar under de kommande decennierna. Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska satsningar för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv. Kyrkostyrelsen har inom ramen för beredningsarbetet med Svenska kyrkans kapital situation fört en dialog med stiftet och funnit en samsyn kring att det krävs mer av gemensamt ansvar för att klara Svenska kyrkans uppgift i framtiden. Dialogen med stiftet, inom vilken bland annat diskussioner om ansvarsfördelning och gemensamma prioriteringar är centrala, kommer att fortsätta under planeringsperioden.

I KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapital situation* föreslår kyrkostyrelsen att kyrkomötet beslutar att målnivån för den nationella nivån eget kapital ska vara 6 500 miljoner kronor.

Ovanstående tabell visar totalt eget kapital per 31 december respektive år, målvärdet samt det spann inom vilket det egna kapitalet kan variera. För 2015 var målvärdet 4 204 miljoner kronor. Målvärdet överskreds då med 1 817 miljoner kronor,

1 Utgående balans för respektive år.

2 Utgående balans för respektive år.

varav 1 534 miljoner kronor avsåg ej realiserad värdeökning inom finansförvaltningen. Budgeterat resultat för planeringsperioden underskrider det av kyrkostyrelsen föreslagna målvärdet plus 25 procent med drygt 1 000 miljoner kronor.

KsSkr 2016:1

Kyrkostyrelsen anser att det tidigare överskridna målvärdet därmed är hanterat genom förslagen i KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapitalsituation*.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2016.

Närvarande: ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Mats Hagelin, Marta Axner Ims, Cecilia Brinck, Olle Burell, Nils Gårder, Birgitta Halvarsson, Lars Johnsson, Sven E. Kragh, Eric Muhl, Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand, Karl-Gunnar Svensson samt tjänstgörande ersättaren Katarina Wedin.

Föredragande: Ekonomi- och finanschef Ola Hägglund

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*.

Varje tid innebär teologiska, ekonomiska och organisatoriska utmaningar för Svenska kyrkan och för uppdraget att förkunna evangelium i ord och handling. Svenska kyrkan både påverkas av och kan påverka sin omvärld genom en aktiv och medveten hållning till de förändrade villkoren och den givna kallelsen.

Internationella perspektiv

Konflikter och terror

Trots att utvecklingen globalt sedan andra världskriget gått mot färre väpnade konflikter och ökad demokratisering är bristen på respekt för mänskliga rättigheter fortfarande påtaglig i många regioner. Människor förföljs och utsätts för marginalisering, frihetsbegränsning och våld på grund av sin religiösa, sociala eller etniska tillhörighet, sin sexuella läggning eller som i stora delar av världen, för att de är kvinnor. Enligt de senaste rapporterna från UNHCR överskrider antalet flyktingar i världen 60 miljoner, det högsta antalet sedan andra världskriget. Av dessa är cirka två tredjedelar så kallade internflyktingar som befinner sig på flykt inom sitt eget land. De flesta flyktingar som lämnar sitt land kommer från Syrien och Afghanistan.

Den transnationella terrorismen verkar utanför alla etablerade politiska institutioner och metoderna syftar till att skapa rädsla och osäkerhet samt öka polariseringen mellan grupper och regioner. Terroråderna i Paris, Bryssel, Bagdad, Kabul och i Turkiet visar att terrorism är ett internationellt fenomen med sitt ursprung i utanförskap och radikaliserings. Såväl politiska ledare som medborgare har försökt att fortsätta värna tillit, öppenhet och integration.

Förföljelse och förtryck

Engagerade människor i civilsamhället som arbetar för mänskliga rättigheter utsätts för kontroll, hot och förtryck. Reportrar utan gränser rapporterar att 110 journalister dödades under 2015. För första gången finns också ett europeiskt land, Frankrike, med på listan över riskfyllda länder. Detta hotar såväl saklig och faktabaserad nyhetsrapportering som humanitärt och långsiktigt utvecklingsarbete. Vissa sakfrågor är känsligare än andra, till exempel kvinnors rättigheter och deltagande, hbt-frågor samt miljöengagemang i relation till utvinning av naturresurser.

Kristna utgör idag uppskattningsvis 80 procent av alla de som drabbas av religiös diskriminering och förföljelse. Ytterligare en rad andra grupper, bland dem jazidier, shiiter, judar och mandeer, är idag mycket svårt utsatta. Arbetet för religionsfrihet, minskade sociala klyftor och jämlikhet samt överbryggande av klyftor utgör vitala motkrafter när polariseringen mellan olika grupper i ett samhälle växer. Religion kan i detta sammanhang bidra till både splittring och sammanhållning, vilket gör arbete för tolerans och dialog mellan företrädare för de olika religionerna alltmer angelägen.

Respekten för mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan könen är två viktiga förutsättningar för demokrati. Ofta hindrar kulturella och sociala normer samt ekonomiska och politiska strukturer flickor och kvinnor från att fullt ut delta som samhällsmedborgare och få tillgång till viktiga rättigheter såsom utbildning, hälsovård och egendom. Inte minst kränks flickors och kvinnors mänskliga rättigheter i kölvattnet av framväxande religiös fundamentalism. Talibanerna i Afghanistan och Pakistan, Daesh i Irak och Syrien och Boko Haram i nordöstra Nigeria är exempel på hårdföra islamistiska rörelser som är beredda att tillgripa våld för att motarbeta jämställdhet mellan könen.

Klimatförändringar

Det nya klimatavtalet som undertecknades i Paris i december 2015 betraktas allmänt som en framgång och ska ses som en startpunkt för fortsatt arbete. Det finns en risk att intresset för klimatfrågor minskar när nyhetsrapporteringen minskar efter klimatförhandlingarna är avslutade. Avtalet är ett ramverk som måste fyllas med innehåll och ökade ambitioner. Såväl beslut av regeringar och lagregleringar från andra institutioner som en folklig förståelse för omställning av livsstil och arbetsliv krävs för att klara utmaningen. Enligt *Oxfam* kommer 50 procent av världens utsläpp av växthusgaser från de 10 procent rikaste i världen. Samtidigt är det de fattiga som drabbas först och hårdast av ett förändrat klimat.

Världsekonomin

När 2015 års utveckling summeras kvarstår bilden av en global tillväxt som historiskt sett är lägre än normalt. En förklaring är det alltjämt försiktiga agerandet bland företag och hushåll i industriländerna. Låga räntor, stigande tillgångspriser och förstärkt köpkraft från fallande oljepriser ger därmed inte samma stimulans för investeringar och konsumtion som normalt. Samtidigt har osäkerheten kring utvecklingen i tillväxtekonomierna tilltagit. I Kina skapade börsnedgången i kombination med förändrad valutapolitik frågetecken kring stabiliteten i ekonomin. Fallande råvarupriser pressar valutor i många andra tillväxtekonomier, medan länder som Brasilien och Ukraina genomgår fördjupade ekonomiska kriser. Tillväxtekonomiernas demografiska och strukturella problem har blivit tydligare när globaliseringskrafterna mattats av och tillväxten i världshandeln växlat ned. Utvecklingen i Indien bidrar dock till att tillväxten i tillväxtekonomierna som helhet hålls uppe.

Stigande förmögenhets- och inkomstskillnader i såväl Europa och USA som andra delar av världen har under senare år resulterat i missnöjesyttringar. En del bedömare diskuterar riskerna för att vi står inför en ännu längre period av svag tillväxt.

Europeiska perspektiv

Samverkan, solidaritet och främlingsfientlighet

Europeiska kommissionen har betonat att utmaningar som demografiutveckling, klimatförändring, flyktingsituationen, ökade klyftor i samhället och ett större utanförskap måste prioriteras genom ett stärkt samarbete inom EU. Samverkan och mobilisering av resurser över gränser och sektorer efterfrågas.

Flyktingsituationen ställer Europa inför ekonomiska, politiska, humanitära och ideologiska utmaningar. Det största hindret för att hantera dessa utmaningar inom en europeisk kontext är bristen på samsyn mellan medlemsländerna i kombination med en avsaknad av verkningsfulla styrmedel för att skapa en gemensam och solidarisk hållning. I kölvattnet av flyktingsituationen har främlingsfientliga och invandrarkritiska partier stärkt sina positioner i såväl Europaparlamentet som i flera nationella parlament. De främlingsfientliga stämningarna har under 2015 spåtts på av jihadistiska terrordåd som krävt många oskyldigas liv. Detta riskerar att undergräva förutsättningarna för fredlig samexistens mellan olika religiösa och etniska grupper och skapar grogrund för extremistiska grupperingar såväl i Europa som i andra delar av världen.

Den öppna frågan om Storbritanniens fortsatta medlemskap i Europeiska unionen gör att den står inför de största utmaningarna sedan tillblivelsen.

Flyktingsituationen och behoven av integration

Antalet asylsökande i Sverige har ökat kraftigt och under 2015 ansökte enligt Migrationsverket nära 163 000 flyktingar om asyl i Sverige, varav över 35 000 var ensamkommande barn. De länder varifrån flest asylsökande kommit till Sverige de senaste åren är Syrien, Afghanistan, Irak och Somalia. Sverige är också det land i EU som tagit emot flest asylsökande syrier i relation till sin befolkning. De ensamkommande barnen kommer främst från Afghanistan, 60 procent, därefter i antal Syrien, Eritrea och Somalia.

Även i Sverige växer en invandringskritisk opinion vilket kommit att föranleda en omprövning av bilden av Sverige som ett land präglad av öppenhet. Flyktingförläggningar har satts i brand och närmare 70 procent av de anmälda hatbrotten i Sverige går att knyta till rasistiska eller främlingsfientliga motiv. Sedan hösten 2015 har gräns- och ID-kontroller införts i ett försök att minska det stora antalet flyktingar till Sverige.

Ett ökande antal asylsökande flyr förtryck på grund av sin sexuella läggning eller religiösa tillhörighet. Inte minst är situationen svår för kristna minoriteter i Mellanöstern, som redan tidigare har stark förankring i Sverige och därför i hög grad söker sig hit. Vi ser även en växande grupp av papperslösa personer i Sverige, varav en del är tidigare asylsökande, andra offer för människohandel. Ytterligare andra har kommit hit, kanske med tillstånd, för jobb eller för en relation som sedan tagit slut. Fler papperslösa betyder större grupper med ohälsa och situationer där särskilt barn riskerar att fara illa. Ingen vet exakt hur många papperslösa personer som finns i Sverige och det är svårt att uppskatta hur många personer som kommer hit utan att registrera sig vid Migrationsverket. Hösten 2015 fick Polisen i uppdrag av Migrationsverket att av- eller utvisa drygt 22 000 personer, av dessa har cirka 14 000 avvikit, dvs. de bor inte på den registrerade adressen. De kan ha lämnat Sverige eller finnas kvar utan tillstånd.

Ungefär 15 procent av svenskarna är födda utomlands och om man därtill adderar de som fötts i Sverige med utlandsfödda föräldrar är nivån betydligt högre. Den ökade globala migrationen medför möten mellan människor med olika bakgrunder på skolor, arbetsplatser och sjukhus. Detta skapar möjligheter och berikar samtidigt som det finns problem med bristande integration, etnisk diskriminering och segregation. I likhet med många andra europeiska länder är Sverige beroende av invandring för att upprätthålla välfärden.

Civilsamhällets nya roll

Civilsamhället och Svenska kyrkan som en del av detta är synligt och har trätt fram som en resurs och samhällsaktör, inte minst i den rådande flyktingsituationen. Det råder ofta brister i samarbete mellan olika samhällsorgan i Sverige och nya former för samverkan för att gemensamt identifiera lösningar som sträcker sig över traditionella sektorsroller har börjat växa fram. Civilsamhällets insatser och specifika mervärden efterfrågas. Även civilsamhällets roll i uppbyggnaden av socialt kapital i samhället, genom det sociala engagemang som civilsamhällets aktörer erbjuder, värderas i högre grad i ett samhällsklimat med bristande tillit människor emellan och till makthavare och dess organisationer. Denna efterfrågade sociala samhällsinnovation förutsätter reflektion kring den roll det civila samhället vill och kan spela för att säkerställa att de goda initiativen som växer fram kan bli bestående och hållbara.

Utmaningar för välfärdssystemet, arbetslöshet och ökade klyftor

Förändringar inom svensk välfärd har pågått under en längre tid och har medfört att många upplever en ökad otrygghet. På sikt sker stora demografiska förändringar i Sverige, liksom i övriga västvärlden. Andelen äldre kommer att öka kraftigt samtidigt som andelen i yrkesverksam ålder minskar. I kombination med den rådande flyktingsituationen ställer detta välfärden inför nya utmaningar. I denna utveckling efterlyses aktörer inom civilsamhället som kan etablera sig som utförare av välfärdstjänster som motvikt till riskkapitalbolagen.

De ekonomiska klyftorna ökar enligt Statistiska Centralbyrån. Barn drabbas ofta hårt när familj och samhälle belastas ekonomiskt och socialt. En viktig meningsskapande faktor för många vuxna är det sammanhang som arbetslivet utgör. I Sverige ligger arbetslösheten på omkring 7 procent. I internationellt perspektiv är detta inte anmärkningsvärt högt, men många befinner sig utanför arbetsmarknaden. Särskilt ungdomar och utrikes födda har svårigheter att finna arbete.

En ytterligare faktor som bidrar till de påtagligt ökade klyftorna i det svenska samhället är att antalet fattiga EU-migranter i Sverige har ökat. Merparten av dem är romer från Rumänien och de finns i alla större orter i Sverige. Det stora flertalet av dem som ber om pengar är marginaliserade i sina hemländer och saknar möjligheter att försörja sig. Tiggeriet är en i längden ohållbar livsstil och måste ses som en sista utväg för att skapa rimliga livsvillkor. Genom internationellt samarbete kan de mest utsattas levnadsvillkor förbättras och deras grundläggande rättigheter till utbildning, sysselsättning och hälsovård säkras. Romers utsatthet är också en fattigdomsfråga, och när klyftorna i Europa blir större är det de redan fattiga som drabbas hårdast.

Detta ställer frågor om människovärdet på sin spets. Risken finns att en tillväxning med utsatta människor på gatorna i längden leder till avtrubning och stigande likgiltighet, och i värsta fall en aggressivitet, hos majoritetsbefolkningen.

Geografiska och socioekonomiska klyftor

Klyftorna växer både i geografiska och socioekonomiska termer. Gapet mellan de kommuner som avfolkas och de med stark befolkningstillväxt är större än någonsin. 85 procent av Sveriges befolkning lever idag i tätorter och ingenting tyder på att avfolkningen av landsbygden mattats av. Dessutom verkar befolkningsutvecklingen delvis bli mer och mer frikopplad från näringslivsutvecklingen. Studier visar att etablerandet av ny industri på en ort inte generellt är tillräckligt för att vända utvecklingen. Utvecklingen i städerna innebär att befolkningsunderlaget blir större där. Dessutom tenderar barnfamiljer att bo kvar centralt längre än tidigare. Att flytta innebär ofta att man förlorar kontakten med ett lokalsamhälle för att upprätta kontakt med ett annat.

En växande utmaning för många mindre kommuner är det ökande antalet flyktingförläggningar och asylboenden som, ofta med kort varsel, etableras i glesbygden. Detta innebär både möjligheter och utmaningar. Å ena sidan kan inflyttningen av nya människor vitalisera orten, å andra sidan anstränger de humanitära behoven kommunernas redan sviktande ekonomiska och personella resurser.

En helt ny demografisk aspekt har tillkommit de senaste åren som har betydelse för Sverige på sikt. Enligt Migrationsverket var nästan 115 000 av de 163 000 asylsökande under 2015 män. Av de ensamkommande barnen är fördelningen än mer ojämn, där en betydligt större andel är pojkar och flickorna är mycket få.

Förändrade kommunikationsmönster

Våra kommunikationsmönster har förändrats radikalt. Det är idag möjligt att överföra information och kapital oberoende av rum och tid. Sociala band kan vidmakthållas över stora avstånd. Emigranter behöver idag inte kapa sina band till hemlandet. Virtuella gemenskaper oberoende av tidszoner, frigjorda från nationella, rumsliga, etniska och religiösa gränser, uppstår. Fördelarna är många. Ytorna för kommunikation har expanderat, vilket innebär en demokratisering av informationsflödet.

Här finns stora möjligheter att nå ut med olika typer av budskap till stora grupper som tidigare var svårare att nå. Till nackdelarna hör att det kan vara möjligt och lockande att fysiskt vistas på en plats, men mentalt vara på en annan. Det kan till exempel undergräva viljan att integreras i den fysiska värld man vistas i. Den anonymitet som den virtuella världen möjliggör gynnar också framväxten av ett socialt rum befriat från de sociala konventioner och hänsyn som reglerar livet i den fysiska världen, inte sällan med mobbning och personangrepp som följd.

Det stora utbudet av kommunikationskanaler leder också till att det blir enklare att bara röra sig i ett kommunikationsflöde där de egna åsikterna bekräftas. Trots den ökade rörligheten och de förbättrade tekniska kommunikationsmöjligheterna finns det risk att samhället utvecklas i riktning där vi inte talar med varandra över gruppgränserna och de gemensamma kommunikationsytorna blir färre.

Meningsskapande på nya sätt

Det är av avgörande betydelse för psykiskt välbefinnande att uppleva tillvaron som begriplig, hanterbar och meningsfull. Sammantaget ger det en känsla av sammanhang. Det behövs bilder och berättelser som det egna livet relaterar till och som utgör grunden för människors handlingsförmåga. Även materiellt välmående människor kan uppleva brist på mening. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor rapporterar att den psykiska ohälsan bland unga har ökat sedan slutet av 1980-talet fram till idag. En rimlig tolkning av dessa mätbara försämringar i livskvalitet, är att de utgör symptom på en djupgående existentiell kris.

Det har gradvis skett en förskjutning från kollektiva traditioner till individuella livsstilar, på gott och ont. Gemensamma meningssystem har både utgjort en resurs och använts för kontroll och maktutövning. Människors ökade egenmakt kan möjliggöra egna val som bidrar till rikare liv och ett tolerantare samhälle, men också ett samhälle med ensamhet och ångslan. Institutioner som tidigare bidrog till att skapa gemensamma erfarenheter och referenspunkter, till exempel skolan har minskat i betydelse. Det finns ett ökat intresse för religion och andlighet. Allt fler aktörer erbjuder ceremonier vid högtider och i livets olika skeden.

Under senare år har religionskritiken fått förnyad energi. Fortfarande likställs religion ofta med fundamentalism och framställs som en reaktionär kraft. I och med religionernas nya roll har det blivit uppenbart att kunskapsnivån om religion, och kristendom i synnerhet, är bristfällig. Svenska kyrkan har en skiktning mellan en inre kärna och en mer perifer grupp medlemmar. Den senare kan sakna kunskap om vad kyrkan är, gör och står för och har därför svårare att bilda sig en uppfattning om vilka förväntningar den kan ställa på församlingen och hur deras bidrag kan tas till vara.

Samtidigt är förtroendet för Svenska kyrkan starkt och förväntan på våra bidrag till det gemensamma samhällsbyggandet ökar. Den årliga förtroendebarmetern som Medieakademien presenterar visar exempelvis att förtroendet för Svenska kyrkan ökat under de senaste åren. Andelen bland befolkningen som har mycket stort eller

ganska stort förtroende för Svenska kyrkan ökade från 36 till 42 procent mellan 2014 och 2015. I 2016 års mätning är andelen ungefär lika stor, 41 procent. Det finns även en påtaglig öppenhet för den kristna trons bidrag till människors existentiella frågor och konkreta brottningsutmaningar med livets utmaningar.

Svenska kyrkans ekonomi

En rad makroekonomiska faktorer påverkar avgiftsunderlagets storlek.

Sysselsättnings- och löneutveckling generellt är två faktorer som på det mer kortsiktiga planet får direkt genomslag på skatteunderlaget. Skatteunderlagsprognosen från Sveriges kommuner och landsting (SKL) i början på 2016 pekar i likhet med tidigare prognoser på att den konjunkturella återhämtningen väntas fortsätta under kommande år med ytterligare ökning av antalet arbetade timmar, stigande timlöner och tilltagande pensionsinkomster. Den svenska ekonomin växer för närvarande i hög takt, en utveckling som drivs inte minst av omfattande investeringar och av en ökad konsumtion. Vi ser kraftiga uppjusteringar i prognosen för 2017 och 2018 vilket förklaras av att man nu förutsätter fortsatt ökning av sysselsättningen efter att arbetsmarknaden nått balans under 2016, men också av en långsammare ökning av grundavdragen.

I det långsiktiga perspektivet väntas generationsväxlingen bli den främsta pådrivande faktorn för medlemsminskningen, i och med detta väntas också takten på medlemsminskningen öka. I *Medlemsprognos 2030* utmanas hela Svenska kyrkan att ta på allvar konsekvenserna av de data som där presenteras.

Enligt prognosen beräknas Svenska kyrkans medlemsantal sjunka till cirka fem miljoner år 2030. Medlemsantalet i åldersklassen 46–55 år, den åldersgrupp där inkomsterna är som högst, väntas sjunka relativt kraftigt under prognosperioden. Med utgångspunkt från prognosen har de långsiktiga konsekvenserna på avgiftsunderlaget och intäkten från kyrkoavgiften beräknats. Slutsatsen av dessa beräkningar är ett effektiviseringsbehov på närmare tre miljarder kronor i slutet av prognosperioden.